І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 118. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 20-го ЧЕРВНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK FRIDAY, JUNE 20, 1975 No. 118. VOL. LXXXII.

СВІТОВА КОНФЕРЕНЦІЯ МІЖНАРОДНОГО РОКУ ЖІНКИ ПОЧАЛАСЯ В МЕХІКО З УЧАСТЮ УКРАЇНОК

Мехіко Сиrі, Мехіко. — У четвер, 19-го червня, тут почалася Світова Конференція Міжнародного Року Жінки, яка триватиме два тижні та має за головну мету визначити завдання міжнародного жіночого руху на найближчу декаду. Згідно з ранішними повідомленнями, деяка кількість українок є в офіційній совєтській делеґації, але справжніми, хоча і не формальними речниками українського жіноцтва на цій Світовій Конференції є досить чисельна делеґація жінок з українських поселень у вільних країнах світу, зокрема ЗСА, Канади та південно - американських країн, репрезентованих Світовим Конґресом Вільних Українців та Світовою Федерацією Українських Жіночих Організацій. В склад цієї делеґації входить і представниця Українського Народного Союзу, його головна касирка мґр Уляна Дячук, а заступниця головного предсідника пані Марія Душник є в складі делеґації Українського Конґресового Комітету Америки. Присвність вільних українок на світовому жіночому зібранні виявилася вже закликом кореспондентки „Смолоскипу" Марусі Зарицької до генерального секретаря Об'єднаних Націй Курта Вальдгайма під час пресової конференції в середу 18-го червня, яка попередила відкриття нарад. Українки входять у склад офіційних делеґацій деяких країн їхнього походження.

Під час формального відкриття Світової Конференції Міжнародного Року Жінки, яку фірмують Об'єднані Нації і в якій беруть участь жіночі делеґації держав - членів ОН, виступили з привітальними промовами генеральний секретар Курт Вальдгайм та президент Мехіко Люїс Ечеверія Альварез. Згідно з початковими інформаціями, до участи в конференції зголосилося понад 1000 делеґатів з усього світу, які репрезентують понад 100 держав. Чотири держави — Мальта, Сінґапур, Бутан та Ліхтенштайн відмовилися від участи в конференції, а Савдівська Арабія навіть не відповіла організаторам. На 18 червня були зголошені делеґації 94 країн. Найбільшу делеґацію вислали ЗСА — з 34 осіб. Американську делеґацію очолюють разом Даніель Паркер, голова Аґентства для Міжнародного Розвитку, та Патриція Ґутар, представник ЗСА в комісії ОН, яка займається проблемою статусу жінки у суспільстві. Патриція Гутар буде головним речником ЗСА на конференції. Совєтську делеґацію очолює Валентина Миколаївна Терешкова, перша жінка - астронавт.

В середу 18 червня відбулася як згадано — пресова конференція, на якій генеральний секретар конференції Гельві Сіпіла поінформувала представників преси про головні завдання конференції, вказуючи на 5 головних ділянок, яким буде присвячена увага. Йдеться про ділянки в суспільно-політичному, економічному, науковому житті і про материнство, де позиція жінок не доцінюється чоловіками, що, як заявила Г. Сіпіла, мусить бути упродовж найближчого часу виправлене. Світова Жіноча Конференція — за її словами — це „сесія, на якій має бути порушене максимально сумління світу". Г. Сіпіла підкреслила як дуже позитивний факт те, що в цій конференції беруть участь найвидатніші жінки світу, які займають провідні позиції у своїх країнах. Прибули також дружини прем'єр-міністрів, міністрів, президентів тощо. З уваги на труднощі у країнах і особисті ускладнення не прибудуть на конференцію президент Арґентини Ісабеля Перон та прем'єр-міністер Індії Індіра Ганді, які мали прибути.

Неофіційна Конференція „Трибуна"

Міжнародний Рік Жінки буде відзначений не тільки офіційною світовою конференцією під фірмою ОН, але також ще численнішою світовою неофіційною конференцією, що почалася також одночасно в Мехіко Сиrі і в якій візьмуть участь представники жіночих організацій та жіночі активістки, які з різних причин не мають змоги брати участь в конференції ОН. Згідно з інформаціями, ця неофіційна конференція, що проходитиме під назвою „Трибуна", матиме не менше як 2,500 учасників. Вона служитиме форумом для неакредитованих на офіційній конференції організацій сказати своє слово і боронити своїх позицій. Як відомо, подібні „трибуни" були влаштовувані в Стокгольмі поруч світової конференції в справі збереження окруження, а також в Букарешті, коли там відбувалася світова конференція в справі населення світу.

Враховуючи різний характер обох конференцій і щоб не допустити до участи протестів та демонстрацій, відповідальні за влаштування цих конференцій подбали, щоб примістити їх на значній віддалі від себе. Це сталося в першу чергу на вимогу чинників ОН, які не хотіли допустити до зударів, враховуючи, що до Мехіко Сиrі приїде багато американських феміністок, відомих із своїх радикальних поглядів, як Анджела Дейвіс, Джейн Фонда, тощо. Саме на цій „Трибуні" матимуть найбільшу нагоду виступати українки з вільних країн.

Г. КІССІНДЖЕР — ПІДТВЕРДЖУЄ ПРЯМЕ ЗАІНТЕРЕСУВАННЯ ЗСА В АЗІЇ

Ню Йорк. — Державний секретар Генрі Кіссінджер використав форум Японського Товариства, щоб поновно уточнити позицію З'єднаних Стейтів щодо окремих азійських країн і азійського континенту в загальному. „Роля Азії є потенційно вирішальною для розв'язки сучасної проблеми миру і прогресу, а також рівня життя. З цієї причини, — говорив Г. Кіссінджер, — не зважаючи на останні події, З'єднані Стейти не відвернуться від Азії, чи зосередять свою увагу виключно на Европі зі шкодою для Азії. Наші відносини з Европою і Японією однаково важливі; одні і другі є життєво важливі для справи миру у світі і для його безпеки. В модерному світі проблеми і можливості кожного району перекриваються і є невіддільні одні від одних. Наша вірність нашим зобов'язанням буде такою ж сильною в одній частині глобу, як і в іншій".

Коли йдеться про Азію, то ЗСА — згідно із заявою Г. Кіссінджера — „продовжуватимуть опір будь-якому намаганню з боку будь-якої країни накинути силою свою волю іншій країні на азійському континенті". Далі він заявив, що „зокрема, ми є рішені зберегти мир і безпеку на Корейському півострові, бо він є особливо важливий для Японії і для всієї Азії. Ми будемо допомагати Південній Кореї зміцнювати її економіку і оборону. Одночасно, ми шукатимемо всіх вигідних шляхів для того, щоб зменшити напруження і конфронтацію".

Г. Кіссінджер підтвердив бажання ЗСА втримувати якнайкращі відносини з Австралією та Новою Зеляндією і Філіппінами та „зберігати наші договірні зобов'язання на обширі всієї Азії та Тихого океану. Ми вітаємо зростаючий вплив Асоціяції Південносхідніх Азійських держав — Малайзії, Індонезії, Сінґапуру, Філіппін і Тайланду, як сили, спертій на самодопомозі, стабільності і прогресові в цьому районі". Коли йдеться про Китай, то Г. Кіссінджер заявив, що ЗСА продовжуватимуть заходи з метою нормалізувати з Китаєм відносини „в дусі шанґгайського комунікату". У такій же мірі ЗСА продовжуватимуть заходи наладнати стосунки з СССР, зокрема, коли йдеться про контролю зброєння і обмеження атомового стратегічного узброєння. Говорячи про Китай та СССР, Г. Кіссінджер підкреслив, що у відношенні до цих країн „ми не маємо ніяких ілюзій. Ми визнаємо, що наша система цінностей і наші соціяльні системи є неспівзвучні і правдоподібно такими ніколи не будуть. Але у термонуклеарній добі, коли існування людства є під знаком запиту, не існує інша відповідна альтернатива, щоб зменшити напруження".

Г. Кіссінджер зайняв також становище до комуністичних режимів у Камбоджі та Південному В'єтнамі, підкресливши, що хоч ці режими „безоглядно нарушують міжнародні договори", то все таки „ми є готові дивитися з рахунком на майбутнє. Наше відношення до них буде перерішене їхнім відношенням до нас". Свою промову Г. Кіссінджер закінчив апелем до економічного співробітництва, як передумови збереження у світі належного життєвого рівня і стабільности.

МОРОЗА ВЖЕ ПЕРЕВЕЗЕНО ДО ПСИХІЯТРИЧНОГО ЗАКЛАДУ – ІНФОРМУЮТЬ З УКРАЇНИ

З достовірних приватних джерел з України „Свобода" одержала не потверджену ще іншими джерелами тривожну вістку, що Валентина Мороза вже таки запроторено до психіятричного закладу, мабуть таки у Владимирській тюрмі, де його затроюють харчами та „ліками".

З того ж достовірного джерела рівночасно потверджують ранішні повідомлення, що в листопаді минулого року Вячеслава Чорновола, Стефанію Шабатуру та інших українських політв'язнів перевезено до Львова і там від них вимагали покаянних заяв. Коли ж ті відмовились, їх побито до непритомности та піддано всіляким рафінованим тортурам. Коли ж і тортурами не змушено їх до „покаяння", їх повернено назад до Мордовії.

Дальше інформується про критичну недугу Ірини Калинець і Стефанії Шабатури. Підозрівається, що їм вщорскнено в кров пістрякову недугу. З України просять і апелюють до українців у вільних країнах, зокрема до лікарів та інших професіоналістів, щоб постійними зверненнями до Міжнародного Червоного Хреста та інших міжнародних організацій та всіми іншими можливими заходами пробувати рятувати цих неповинних жертв совєтського народовбивства.

КИТАЙ РОЗКРИВАЄ СОВЄТСЬКІ МЕТОДИ КОНТРОЛІ САТЕЛІТІВ

Пекін. — На сторінках англомовного „Пекінського огляду" з 6 червня появилася стаття Сіяо Лю під заголовком: „Московський зразок «спільної власности»". Стаття цікава тим, що в ній автор розкриває стосовану Москвою форму контролі і експлуатації сателітних держав. Сіяо Лю пише, що „Москва упродовж останніх років голосно проповідує потребу встановлення „спільної власности" чи „міжнародної соціялістичної власности" у „соціялістичній спільноті". Причина цього в тому, що, мовляв, „національно державні кордони" обмежують розвиток продуктивних сил і що „протирічності визріли між власністю однієї нації і продуктивними силами міжнародного порядку". З цих причин, щоб розв'язати цю „протирічність", є конечним встановити „спільну власність" у межах „спільноти" і так далі і тим подібно. Це є прекрасне і нове самовизнання совєтськими ревізіоністами їхніх намагань прилучити (до СССР) інші нації — членів Ради Европейської Взаємодопомоги (РЕВ)" — пише „Пекінський огляд".

Далі китайський комуністичний автор з'ясовує совєтське розуміння такої „інтеґрації виробничих сил". Йдеться тут про те, щоб позбавити інші народи права диспонувати їхнім національним майном, яке стає „спільною власністю". Згідно з цим пляном, „вони (ці народи) не мають права контролі над своїм власним багатством у той час, коли нові царі, які над ними панують, мають право диспонувати всім". Одночасно, пише С. Лю, „совєтські ревізіоністи" охороняють право до своїх багатств і суверенности над своїми природними багатствами та вимагають від інших країн ці права респектувати.

„Можна бачити, — пише С. Лю далі, — що так звана «спільна власність» означає просто виключену власність совєтських соціял-імперіялістів. Це нічого нового, а тільки перероблена версія горезвісної Брежнївської «теорії обмеженої суверенности». Треба відзначити, що арґумент в користь «спільної власности» — так зване обмеження умов розвитку продуктивних сил кордонами окремішньої нації і протирічності між власністю однієї нації та продуктивними силами міжнародного порядку — все це вигадки, в тягнені із смітника старої дати імперіялістів... Совєтські ревізіоністи мають відвагу проповідувати, що «спільна власність» бере «до уваги принцип пролетарського інтернаціоналізму» з метою «дати допомогу відсталим краї-

(Закінчення на стор. 4-ій).

ОДЕРЖАНІ НА ЗАХОДІ ЛИСТИ ЛЕОНІДА ПЛЮЩА ОПИСУЮТЬ ЗНУЩАННЯ НАД НИМ ТА БЕЗОДНЮ ЙОГО ТЕРПІНЬ

Леонід Плющ

Гартфорд, Коннектикат. Місцева газета „Ди Гартфорд Курент" помістила у числі з 8-го червня довшу статтю про українського математика Леоніда Плюща, якого совєтські власті запроторили до закладу для божевільних у Дніпропетровську за його виступи в обороні людських прав та за його оборону інших совєтських дисидентів. Статтю написала Тереса Кармель і вона містить інформації про Плюща та уривки із його листів до його дружини, його синів і приятелів. Газета інформує, що на Захід продісталось 23 листи Плюща та що їх має Ірина Кирк, професор російської мови в Університеті Коннектикату, яка переклала їх для „Ди Гартфорд Курент".

Авторка статті пише, що раніші листи Плюща містять глибокі і скомпліковані дискусії про його фах — математику, але зміст їх дуже змінився після того, як йому почали давати „ліки", призначені для шизофреніків. В одному листі, написаному три місяці після переведення його до закладу для божевільних в 1973-му році, після півторарічного ув'язнення в одиночній камері, Плющ пише, що він почувається неначе мавпа: „Я нічого не чую, нічого не бачу і нічого не говорю". В іншому листі до одного приятеля Плющ пише, що відколи йому почали давати „ліки", то він спить вдень і вночі і почувається „неначе занурений у воду". „Я мусів перервати наукову працю, - це найтяжча річ в моїй теперішній ситуації" — пише Плющ тому приятелеві, але з притаманним йому оптимізмом додає: „Я жду, я жду і думаю, що переживу все, що прийде".

У листі до його дружини, Тетяни Житникової, Леонід Плющ пише, що під впливом „ліків" він уже більше не може складати математичних ребусів, які втримували його при здоровому розумі, коли він ще був у звичайній тюрмі. Деяді листи до жінки й синів містять суперечні думки. Він, наприклад, в одному листі до жінки пише: „Я повернусь до тебе", але далі каже: „Ти мусиш формувати своє життя до великої міри незалежно від мене... Некорисно тобі обмежувати своє життя до листів, пакунків і думок про мене". В ранішому листі Плющ пише дружині, що любить її понад усе й тому не хоче стати для неї „душевними кайданами".

Ще в іншому листі він просить жінку не писати до нього кожного дня, але заощаджувати сили і не писати так часто, „але систематично". Він пише, що листи від неї, дітей і приятелів справляють йому велику радість, але додає: „Я не обіцяю, що відпишу на них, бо нехочу писати нісенітниць, а я не завжди в настрою і, в дійсності, ніколи не є в такому стані, щоб не писати нісенітниць".

В одному з останніх листів Плющ пише жінці, що він свідомо виключає „мій душевний діялог з тобою, щоб не збільшувати моєї туги за тобою, за домом, моїми приятелями, за моїми дітьми".

Авторка статті в „Ди Гартфорд Курент" зазначує, що Леонід Плющ старається втримати здоровий розум в оточенні божевільних. Одним способом вдержання здорового розуму є його листи до синів і спогади про них. До свого молодшого 6-літнього сина він писав: „От, Лесику, я не мав змоги попрощатися з тобою... але ти тоді спав і напевно тобі снилося щось приємне". В іншому листі запитує його про садочок, про те, чи правдою є, що він вже більше не плаче, як пише мама, бо перестав боятися темноти. В останньому листі, написаному після того, як його примістили в камері з 26-ма небезпечними і агресивними пацієнтами, Плющ просить Лесика описати йому, що він бачить у мікроскопі. Це саме питання він повторював у кількох попередніх листах. Після того, як йому почали давати „ліки" і він більш не був спроможний складати математичних ребусів, Плющ, щоб

(Продовження на стор. 4-ій)

А. СОЛЖЕНІЦИН ВІДВІДАЄ ВАШІНҐТОН

Вашінґтон. — Американська Федерація Праці-Конґрес Індустрійних Організацій інформує, що Александер Солженіцин прийняв запрошення президента профспілкового об'єднання Джорджа Міні і під кінець червня прибуде до столиці ЗСА, де виступить з „великою промовою". До Вашінґтону А. Солженіцин прибуде 27 червня. АФП-СІО влаштовують в його честь прийняття у готелі Вашінґтон-Гілтон. На цьому прийнятті А. Солженіцин промовлятиме.

„Молода Думка" виступить із самостійним концертом на „Верховині"

Ґлен Спей, Н.И. — У неділю, 22-го червня, всі філії „Молодої Думки", тобто коло 100 дітей, візьмуть участь у традиційних зелено-святочних святкуваннях на відпочинковій Оселі УРС „Верховина" у Ґлен Спеї, Н.И., а також дадуть свій перший самостійний концерт.

Рано в неділю діти візьмуть участь у Службах Божих, а в полудне у Панахиді на символічній могилі борців, які віддали своє життя за волю України, та зложать на цій могилі вінець, який самі сплетуть.

О 4-ій год. по пол. „Молода Думка" дасть свій перший самостійний концерт з різноманітною програмою: хорові пісні, сольові співи, дуети, квартети, виступ бандуристів „Молодої Думки", а також уривки з оперети Миколи Лисенка „Коза Дереза". Диригуватиме Семен Комірний.

КОНЦЕРТ УЧНІВ ПРОФ. ЗОЇ МАРКОВИЧ

Філядельфія. — В неділю 22-го червня ц.р. о год. 3-ій по полудні тут в залі Українського Горожанського Клюбу при 817 Н. Френклін вулиці відбудеться концерт учнів проф. Зої Маркович. В програмі, у якій участь візьмуть 34 студенти, виконуватимуться твори українських і міжнародних композиторів.

Українська „Чайка" з Канади вшанувала в Піттсбурґу 200-річчя Американської Незалежности

Піттсбурґ, Па. (М. К.). — Минулої неділі, 15-го червня, ансамбль української пісні й танку „Чайка", що складається із 125 молодих хлопців і дівчат з Гамільтону, Канада, загостив до Піттсбурґу з програмою в імпозантній залі Меморіял Голл, присвячуючи свій виступ для відзначення 200-річчя Американської Незалежности.

Ансамбль, виступаючи в гуцульських строях, відкрив свою програму відспіванням американського, канадського й українського національних гимнів при акомпаніяменті власної оркестри. В часі відспівання трьох гимнів почесна стійка американської морської піхоти з прапорами і крісами стояла на струнко.

Від населення повіту Аллеґені вітав „Чайку" на сцені комішенер Ферстер. Письмові привіти від канадського консуля, посадника Гамільтону і посадника Піттсбурґу, відчитав інж. Михайло Комічак.

В першій частині програми „Чайка" переплітала гуцульські пісні й танці. В другій частині ансамбль виступив в полтавських строях, виконавши козацькі пісні й танці. Солістами виступили Віктор Шавелі — тенор і Микола Москулка, — баритон. Хореографом танків був Ярослав Клунь, а диригував хором і оркестрою Зенон Лаврішин. Голова ансамблю Стефанія Пирожак виступила із словом про цілі та завдання ансамблю.

На закінчення програми замаяло на сцені 125 американських прапорців в руках української канадської молоді, яка при тім співала Америці „Гепі Бирсдей", що викликало велике захоплення і оваційні оплески публіки.

„Чайка" прибула до Піттсбурґу чотирма автобусами, що їх місцева поліція ескортувала вулицями Піттсбурґу. Великими написами на боках автобусів „Чайка" звертала на себе увагу мешканців великого міста.

У суботу, день перед концертом, заходами Українського Піттсбурзького Комітету 200-річчя, ансамбль відбув прогулянку на пароплаві по піттсбурзьких ріках.

Виступ „Чайки" спонзорував згаданий Комітет, щоб здобути потрібні йому фонди. Головою Комітету є інж. Михайло Комічак, а секретаркою Анна Комічак, яка зайнялася розпродажем квитків. На концерт молодечого ансамблю прибуло 1,200 осіб.

Після концерту місцеве жіноцтво, що їх зорганізувала Анна Малюк, влаштувало для юних гостей з Канади прийняття.

Цієї неділі буде відкрита 21-ша образотворча виставка ОМУА

Ню Йорк. — Управа Об'єднання Мистців Українців в Америці інформує, що в неділю, 22-го червня ц.р. о год. 1-й по полудні тут в Галерії ОМУА при 149 2-га евеню відбудеться відкриття 21-ї образотворчої виставки. Участь у виставці беруть:

Петро Андрусів, Юрій Бобрицький, Дзвінка Барабах, Рем Багаутдінов, Володимир Васічко, Наталія Войновська, Ярослав Вижницький, Дольорес Гайдучко, Юрій Гура, Стефанія Гнатченко, Яків Гніздовський, Микола Голодик, Анатоль Гончаренко, Анна Дідух, Дарія Дорош, Ірина Гомотюк-Зелик, Ванда Завадовська, Іван Заяць, Михайло Качуровський, Канюка, Едвард Козак, Юрій Козак, Ярема Козак, Христина Хитра-Кіналь, Олекса Коротюков, Юрій Крохмалюк, Михайло Кушнір, Марія Кримаренко-Шероцька, Марта Коленська, Любомир Кузьма, Григор Крук, Андріяна Лисак, Михайло Мороз, Олександер Мотиль, Леонід Молодожанин, Ольга Марищук, Галина Мазепа, Ольга Остапяк, Ярослав Паладій Василь Панчак, Арка Оленська-Петришин, Борис Пачовський, Стефан Рожок, Катря Кричевська - Росандич, Богдан Савчук, Петро Сидоренко, Валентин Сім'янців, Андрій Сологуб, Наталія Стефанів, Ірина Феденишин, Володимир Фіцалович, Михайло Черешньовський, Константин Шонк-Русич, Тарас Шумилович.

Виставку, яка триватиме до 22-го липня, можна оглядати в будні від год. 6-8 вечора, в суботи і неділі від год. 1-ї по полудні до 8-ї вечора.

Заповідають ще один міжнародний день в обороні Плюща

Ню Йорк. — Комітет оборони совєтських політичних в'язнів повідомляє, що осінню ц. р. має відбутися ще один міжнародний день в обороні Леоніда Плюща. Ініціятиву на переведення цієї акції дав Міжнародний комітет математиків в обороні Леоніда Плюща з централею у Парижі.

У заклику Комітету математиків сказано, що з огляду на мовчанку з боку совєтських чинників на попередні заходи в обороні Плюща, Комітет вирішив влаштувати ще один день захисту. У відозві дальше сказано, що в першому дні протесту брали участь представники західніх компартій, включно з членом ЦК компартії Італії, професором Лючіо Радіче, котрий закликав до звільнення Леоніда Плюща.

Комітет математиків пропонує відбуття засідання в Парижі, щоб плянувати чергову акцію. На засідання запрошені між іншими Ноам Чомський — американський професор - лінґвіст; Франсуа Міттеранд — голова французької Соціялістичної партії; Павел Літвінов, Мирна фундація імени Бертранда Рассела; представники французьких робітничих спілок і Комітет оборони совєтських політичних в'язнів з Ню Йорку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Комуністична загроза в Італії

В Італії сталося те, чого можна було побоюватися вже від довшого часу, враховуючи ускладнену внутрішню політичну ситуацію у цій країні, а зокрема італійські справді чималі економічні труднощі. Найбільша, але все таки в меншості, партія християнських демократів, яка від довгих років є в Італії при владі, не виявила ні належної ініціятиви, ні не виступила з таким пляном акції, який запевнив би уздоровлення країни. Поширення корупції, інфляція, безробіття, — все це було тими об'єктивними чинниками, які запевнили італійським комуністам перемогу у виборах до міських рад і реґіональних леґіслатур.

Переможна Італійська Комуністична Партія негайно по проголошенні вислідів виборів зголосила вимогу до уряду уможливити комуністам активну співучасть в управлінні державою. Очевидно, льокальні вибори не дали комуністам потрібної позиції в парляменті, що його контролює покищо коаліція християнських демократів з соціялістами, але вибори значно піднесли престиж Компартії, яка тепер хоче мати своїх представників в італійському коаліційному уряді, мовляв, ситуація в країні така, що ніяка важливіша справа не може бути вирішена без комуністів

Ясно, що навіть, якщо дотеперішня коаліція християнських демократів з соціялістами втримається при владі і парлямент не буде розв'язаний упродовж трьох років, то комуністи мають всі дані на те, щоб паралізувати працю, пляни і конкретні почини уряду з метою приневолити його до капітуляції. Комуністичний лідер прибіцяв небавом виступити з „новою ініціятивою" і новими пропозиціями і тоді буде видно, яку тактику комуністи плянують стосувати.

Поминаючи, однак, все це, доводиться ствердити, що розвиток ситуації в Італії набирає щораз то загрозливішого характеру з точки зору інтересів і самої Італії і західніх европейських країн, а також і усього позакомуністичного світу. Італійська Комуністична Партія є найсильнішою компартією у західньому світі. Маючи досить „елястичний" провід, ця партія може перетворити Італію у ще одну країну з комуністичним, або під комуністичною контролею режимом. Для західнього світу, а в першу черґу для Північно - Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО), це був би черговий, дуже серйозний удар. З комунізацією Італії Середземне море стало б доменою совєтських впливів, враховуючи ситуацію у східній його частині на грецько - турецькому відтинку у зв'язку з Кипром, і у західній — на відтинку Португалії, яка є на шляху до скомунізування.

Політика епізменту щодо СССР і комуністичного бльоку, яку в останніх роках інтенсивно здійснюють ЗСА і інші західні держави, на ближчу і довшу мету тільки сприяє процесові комунізації окремих західніх країн, які поволі втрачають волю до спротиву і справді ефективної оборони від наступу російсько - совєтського імперіялізму, в авангарді якого йдуть компартії цих країн.

Три роки після Вотерґейту

Три роки тому, 17-го червня 1972 р. п'ять осіб були арештовані за влом до головної квартири Крайового Комітету Демократичної партії, яка находилася у комплексі будинків із назвою Вотерґейт. Від цього влому й арешту, аж до провалу спроб президента Ричарда Ніксона та його дорадників затаїти Вотерґейтську аферу, американська демократична система була під серйозною загрозою. Існувала можливість, що особи на високих постах, які нарушували закони країни і обманювали американський народ, вийдуть з цілої афери „чистими". Але перемогла народоправна і законошануюча американська політична система. Ланцюгова реакція подій довела до того, що 10 місяців тому зрезиґнував з посту президента Ричард Ніксон — між іншим, перший президент в історії ЗСА, що зрезиґнував, — а коло 50 осіб, між ними три колишні члени кабінету та ряд близьких дорадників президента Ніксона були притягнені до судової відповідальности. Перемогла справедливість.

Вислід Вотерґейтської афери мав позитивні наслідки і на майбутнє. В Америці тепер заіснувала більш відкрита атмосфера і так звана „по-Вотерґейтська моральність", які вказують, що подібні „афери" не повторяться. Як приклад цієї нової атмосфери можна вказати на рішення президента Джералда Форда оприлюднити звіт Комісії Рокефеллера щодо нелеґальної діяльности Центральної Розвідчої Аґенції (Сі-Ай-Ей), яка нарушувала власний статут веденням розвідчої діяльности в самій Америці, а також заяву Президента, що передасть конґресовим комісіям і Департаментові справедливости всі інформації та документи, які стосуються закидів, що працівники Сі-Ай-Ей були причетні до плянування атентатів на провідників чужих країн. Отже, коли колишній президент Ніксон всілякими способами старався не допустити до передання документів Сенатській Вотерґейтській комісії та спеціяльній Вотерґейтській прокуратурі, то президент Форд готовий передати всі інформації про здогадну нелеґальну діяльність Сі-Ай-Ей, зазначуючи при тому, що „не буде жадних спроб затаювати" цю справу.

Проте, хоча більш відкрита атмосфера і „по-Вотерґейтська моральність" можуть до великої міри зменшити можливості повторення нових „Вотерґейтів", то, як вказує ряд чільних юристів... нова атмосфера і моральність" самі по собі не можуть запевнити, що подібні „афери" таки знову колись не виникнуть. Тому вони пропонують, щоб Конґрес проголосував ряд „запобіжних заходів". Одна із пропозицій рекомендує створити пост постійного спеціяльного прокуратора, завданням якого було б видвигати на світло денне нарушення чи проступки осіб на високих урядових постах і притягати їх до судової відповідальности. Друга пропозиція, — щоб Конґрес чи Найвищий Суд подав точне пояснення „ доктрини екзекутивного привілею", на яку так часто покликався Ричард Ніксон, коли відмовлявся передати вимагані від нього документи чи магнетофонні записи. Конечно потрібне точне окреслення, в яких випадках президент ЗСА може покликатися на цю доктрину. Третя пропозиція рекомендує, щоб поробити всі заходи, щоб президенти ЗСА в жадному випадку не мали змоги користуватися послугами федеральних аґенцій для власних політичних цілей.

Це тільки кілька пропозицій, які заслуговують на серйозну застанову з боку Конґресу й Білого Дому, щоб в майбутньому знову не сталося нічого подібного до горезвісної Вотерґейтської афери.

Любов Коленська

ЇХ ЗГАДАЮТЬ У МЕХІКО СИТІ...

В зв'язку з постановою Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй, яка проголосила 1975-ий рік Міжнародним Роком Жінки, і її заходами, у четвер 19-го червня, в Мехіко Ситі почалася Міжнародна Жіноча Конференція, що закінчиться 2-го липня. Ця Конференція має ф о р мальний міжнародний характер і в ній беруть участь тільки держави - члени Об'єднаних Націй чи держави зі статусом обсерваторів, а також ті міжнародні організації, які мають акредитацію в системі неурядових організацій ОН. Загальновідкритий форум, „Трибуна" — це немов бічне відгалуження цієї Конференції, в якій участь можуть взяти зацікавлені жіночою проблематикою організації та поодинокі особи. Правдоподібно, що на цього роду дискусійних панелях на порядок денний можна буде ставити питання, якого не можна буде торкнутися на офіційному загальному форумі — для нас тут, українців у вільному світі, питання основне, а саме: доля переслідуваних жінок - політв'язнів в СССР, підкреслюючи й наголошуючи їхню боротьбу за права у суспільному і національному аспектах.

Світова Федерація Жіночих Організацій матиме на Конференції кілька українок, не як безпосередніх представниць, але у складі Національної Ради Жінок Австралії і Канади. Група українок з різних країн, членок жіночих організацій, коло 25 осіб поїхала до Мехіко Ситі як журналістки, або як учасниці „Трибуни".

Дні, сповнені незвичайної важливости, проходитимуть на Міжнародній Жіночій Конференції. Звідусіль — з різних країн — з'їхалися жінки різних національностей і рас. В Конференції буруть участь п р е д с т а вниці від споконвіку вільних і незалежних держав, і ясно, що для них немає потреби заторкувати інші проблеми, як справу повного зрівняння у правах з чоловіками — під соціяльним, політичним чи економічним аспектами. Це ж основне і єдине їхнє питання.

До Мехіко Ситі мали приїхати й 100 делеґаток із СССР, УССР і БССР — делеґаток, здавлених зашморгом совєтської деспотично - тоталітарної системи, просякнутих комуністичною пропаґандою, з а с трашених чуйним, опікунчим оком каґебістів, які й на Конференції стоятимуть їм за спиною, щоб не прорвалось одчайдушно - розпачливе слово правди... І що ж тоді їм іншого залишається, як автоматично повторяти, роками зaвчене, про жіночу... рівноправність в СССР, про провідну там ролю жінки — завдяки... „неперевершеній" і „найбільш досконалій" у цілому світі совєтській системі.

На Міжнародній Жіночій Конференції виступлять і українські жінки, які живуть у вільному світі зі свідомістю, що Україна сьогоднішня існує тільки офіційним позначенням на мапі, але як вільний суверен не існує. І від них залежатиме, яке слово вони скажуть на цій Конференції. Вони можуть порушити світову опінію, відкривши й поставивши під суд народовбивчу совєтську систему. Вистачить прочитати 102-гу статтю конституції УССР, яка устійнює: „Жінці в Українській ССР надаються рівні права з чоловіком в усіх галузях господарчо-політичного життя. Можливість здійснення цих прав забезпечується наданням жінці рівного з чоловіком права на працю, оплату праці, відпочинок, соціяльне страхування і освіту, державною охороною інтересів матері"... і т. д. І прочитавши постанову цієї паперової „ конституції", як же легко на підставі таки часто статтей зі совєтської преси доказати, що жінки змушені працювати на важкій фізичній праці, що плата зарібкова мізерна, що жінка не тільки поза домом зайнята роботою, але далі вдома ввесь тягар праці лягає на ній, а дітей немає кому виховувати

Навряд чи є в світі не тільки жіноча, але й взагалі людська душа, яка не стрепенулась би, довідавшись, що ще й сьогодні, не поповнивши жадного злочину, в совєтських в'язницях, концтаборах та божевільнях караються десятки і сотні жінок за те тільки, що поважились стати в обороні найбільш елементарних прав їхніх чоловіків, своїх власних та свого народу.

Одним із найбільш жалюгідно - трагічних прикладів може послужити присуд з карою заслання Оксани Попович — повного інваліда. Її в лютому цього року, саме на початку Міжнародного Року Жінки, не зважаючи на брак доказових матеріялів, засуджено за „антисовєтську діяльність" на неймовірно жорстокий термін — 8 років концентраційних таборів і 5 років заслання в мордовських таборах. Її засуджено вже вдруге, бо в 1944 році їй винесено присуд за участь в українському визвольному русі — і в наслідок понадміру виснажливої каторги вона стала інвалідом. У 1955 році вона повернулась на Україну, де й проживала в злиднях з 87-літньою матір'ю. Оксана Попович пройшла невдалу операцію — і саме, коли мала перебути другу — її заслано. Сьогодні — вона може ходити тільки з допомогою милиць... Засудили її ті, що з постановою 102 параграфу совєтської „конституції" виголошують слова про рівні права, про піклування, про „державну охорону інтересів жінки"... А ще й до цього Оксана Попович — родина письменника Леся Мартовича — прославленого в Совєтськім Союзі.

Другий приклад, що може схвилювати найбільш холодну людську душу, це доля Ніни Строкатої - Караванської — мікробіолога, засудженої у 1972-го року на роки важких робіт. Американський журнал „Сінкавт" який появляється в Олбані, призначений для активісток жіночого руху в ЗСА, в своєму випуску за червень 1975 року опублікував статтю Каролін Дісосвей „Ніна Строката, в'язень в Сибірі". У цій статті згадується і чоловіка Ніни, Святослава Караванського, який відбуває свій 33-річний вирок в совєтському концтаборі, а про його дружину пишуть: д-р Строката має симптоми рака грудей і їй не дозволяють пройти відповідні лікарські оглядини і лікуватися".

Немає сумніву, що українки з вільних країн, які виїхали на цю Світову Жіночу Конференцію, використають кожну нагоду, щоб згадати і пригадати світові найбільш незавидну долю жінки в поневоленій Україні.

І. Вовгук

ПІСЛЯ В'ЄТНАМСЬКОЇ ВІЙНИ

ІУ

Вже 12 травня в Москві підписано угоду про надання всебічної допомоги В'єтнамові в 1975 році, поширюючи „спідружбу" Москви на південноазійські простори. „І то не випадково, запевняє „Новое Время" ч. 20 з 16-го травня ц.р., що першими чужинецькими кораблями, що прибули до порту Дананґ після його звільнення були совєтські кораблі", що привезли риж і рідинне паливо.

Загострення в московсько - пекінських відносинах після в'єтнамської перемоги, за яку змагалися Москва і Пекін, стало помітне лише в політиці цього простору, а в усій їхній політиці. Останні п'ять чи шість тижнів уся урядова й партійна преса СССР посилено атакує Китай за його дипломатичну діяльність у Західній Европі та Японії, з якими Китай затіснює відносини.

В кожному кроці китайськоз політичної і дипломатичної діяльности московські володарі бачать прояви „антисовєтської діяльности", скерованої проти розрядки в міжнародній напрузі, про яку так багато говорять володарі Кремля і безугаву барабанить московська преса.

Підганяючи свої політичні демарші до останнього етапу праці над скликанням Европейської конференції миру і безпеки на найвищому її рівні, китайське керівництво відкрито виступило проти брежнєвського „миротворення", в тумані якого ведеться підступна політика фінляндизації европейських країн.

Підтримуючи тверезі національні сили в країнах Західньої Европи в політичній праці, китайська дипломатія вказує на необхідність політичного об'єднання — завершити економічне об'єднання країн Спільного Ринку політичним об'єднанням. За останні два-три роки економічна співпраця КНР з европейськими країнами, зокрема з Західньою Німеччиною значно посилилась, стелючи дорогу політичному зближенню. В січні ц. р. Пекін відвідав лідер Християнсько - Соціялістичного Союзу Йозеф Штраус, чи не найбільший противник Брандтівської п о літики зближення з СССР.

Дуже тепле прийняття його в Пекіні, де він зустрічався з усім керівництвом КНР, навіть із заступником начальника генерального штабу, викликало багато коментарів преси, а скреґіт зубів з люті в московській пресі ще й досі не вщух.

Німецька „Франкфуртер Альґемайне Цайтунґ" з 13-го січня писала, що „Штраус зовсім не відкидає, що не зважаючи на величезну географічну й ідеологічну віддаль, є певна співвучність між ФРН і Китаєм. Спільна необхідність забезпечення безпеки відносно сусідньої держави, далеко могутнішої у військовому відношенні, означає спільність інтересів".

∴

Недавно Францію офіційно відвідав заступник голови Державної Ради КНР Ден Сяо-пін. Приязні зустрічі, його поради европейцям міцнити оборону викликали не абияке обурення в московській пресі. Він, мовляв, в своїх виступах „підкреслював з а цікавлення Пекіну до різних замкнутих економічних угруповань", а головне, що „пробував дискредитувати ідею колективної безпеки", яку вміло використовує московська політика для фінляндизації европейських країн в тумані брежнєвського миротворення.

А до того ще й недавній крок французького президента В. Жіскара д'Естена. В своєму посланні до урядів країн, які є членами Европейського Ринку, він, пові-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Василь І. Гришко

ЧАС НА ПЕРЕГЛЯД І ЧАС НА ЗМІНИ

(Порядком дискусії)

9

Ідеться головним чином саме про те, що панівний сьогодні напрям української політики на еміґрації, протилежно до напряму на батьківщині, базується великою мірою на старих ілюзіях щодо зовнішнього світу, але з другого боку також і на ілюзіях щодо власних національних сил. Саме з позицій таких ілюзій, з позицій ефемерних надій на якусь „українську коньюктуру" в зовнішньому світі та калькуляцій щодо можливих змін у міжнародно - політичному укладі сил, що ніяк від нас не залежить — з одного боку, а з другого боку — з позицій перебільшеної власної сили в Україні, яку мається на увазі більше такою, якою б хотілося, щоб вона була, ніж такою, як вона насправді є, — саме з таких позицій в основному провадиться політична діяльність нашої політичної еміґрації сьогодні.

Маю тут на увазі, звичайно, політичну діяльність наших офіційних чинників, наших так званих „державних" центрів, що є втіленням політичної інерції нашої орґанізованої еміґрантської більшости. Крім цього, звичайно, є й шукання та спроби інших шляхів політичної діяльности на еміґрації в інтересах та в відповідності до реальности України сьогодні.

Та це покищо мало орґанізована і тому мало відчутна меншість, хоч вона, здається, і висловлює наявні потенційні тенденції незактивізованої, як то кажуть, „мовчазної більшости". І головне, що в умовах існуючої тепер системи політичної діяльности в нас на еміґрації, ця частина фактично приречена на ролю постійно іґнорованого, а часом навіть і морально тероризованого, так би мовити „дисидентства" — вживаючи умовної аналогії зі становищем наших інакшедумців на батьківщині.

6. Штучно вигаданий і справжній поділ сил української політичної еміґрації сьогодні та потреба демократичної перебудови також на еміґрації.

Власне, на цьому ґрунті в нас виник тут найбільш гострий поділ, що унеможливлює концентрацію сил, які й на еміґрації, як відомо, занадто слабі і щодалі більше слабіють. І найбільш прикрим є той факт, що цей поділ оформлений однобічною пропаґандою нашої орґанізованої більшости на еміґрації, як поділ немовбито на „революційних максималістів", за яких самі себе вважають найбільш голосні речники цієї більшости, і так званих ними „опортуністів - мінімалістів", — це найбільш недоречний штучний поділ. Во про що, власне, насправді йдеться?

Кожна нормальна політична спільнота мусить мати і консервативне, і, що так скажемо — „реконструктивне" начала, які разом, у змінному співвідношенні, одне до одного — то в позиційній, то в опозиційній ролях, творять дві сторони однієї цілости, яка потрібна для позитивно-творчої діяльности цілости.

У нас же фактично уся цілість опанована середовищами і людьми, які є речниками самого лише консервативного начала, хоч вони, досить парадоксально, здебільшого виступають під вивіскою голосної „революційности". А опозиції речників „реконструктивного начала", як нормально діючого чинника в одній системі цілости, у нас, власне, нема.

Оскільки такий стан речей, як відомо, відповідає тому, що звичайно називається авторитарним, то відповідальні за цей стан нашої політичної еміґрації носії нашого консервативного начала в деклярativно - „революційному" обрамленні, незалежно від деклярativного заперечення ними авторитарної ідеології, фактично є в нас носіями авторитарного варіянту орґанізації нашої спільноти. Тому, коли вже говорити про справжній поділ у нас на еміґрації, то він іде по тій лінії, що іґнорована опозиційна меншість, стаючи щодалі більше речником зростаючих тенденцій так званої „мовчазної більшости", усвідомлює себе і прагне оформити себе орґанізаційно-політично, як носія саме демократичного начала нашої політично - еміґраційної спільноти.

Іронічним збігом історичних обставин сталося так, що для нашої політичної еміґрації тут, як і для нашого народу там, на батьківщині, першочерговим завданням часу нині стало завдання демократичної перебудови, звичайно — з різними об'єктами перебудови і різними її цілями.

Для нас, як політично діючої у вільному для нас світі частини нашого невільного народу, об'єктом нашої перебудови має бути не нав'язана нам чужа система, а нами ж самими створена система орґанізації нашої політичної діяльности — її форми, і її зміст. Але метою цієї перебудови в нас є досягнення якнайбільшої відповідности нашої діяльности завданням і цілям змагання нашого народу на батьківщині за своє національне існування і своє майбутнє в тих конкретних обставинах і формах та за ті конкретні цілі, які в сучасній реальності життя нашого народу він має.

7. Позиція революційно - демократичного середовища української еміґрації щодо шляхів змагання за українські цілі „тут і там" та щодо потреби перегляду і змін

І тут треба сказати ясно, що в цьому питанні, звичайно, в нашій політичній еміґрації дійсно існує поділ думок. Але в чому, власне, цей поділ думок полягає? Дума речників нашої, якщо мо-

(Закінчення на стор. 4-ій).

Валентина Юрченко

НАСТЯ

(Оповідання)

(1)

Весняний вітер грався з молоденьким листям на старезних деревах Технологічного парку, кошлатив веселі клени, змагався із цнотливими тополями. Молода жінка поспішала додому після праці і стояння у довгій черзі біля крамниці по „щось їстивне". Було їй аж моторошно, давно вже хотілося їсти і вона по дорозі одколупувала і жувала маленькі шматочки важкого, недопеченого хліба. Окрім хліба вона несла в пакунку ще трохи пшоняної „бабки" із заводської їдальні — згодиться до пісного борщу, єдиної страви на обід.

На третьому поверсі великого будинку була їхня кімната, — ось тільки швиденько вибігти сходами нагору, а там малий синок Ігорчик затупцює довкола неї розкаряченими ніжками і мама, втомлена й виснажена, поцілує і радо відбере принесену їжу. „Як схудла бідна мама — тільки очі їй світяться, — подумала про себе жінка, — все для нас для нас приберігає, навіть зайвої ложки ріденького борщу не з'їсть, та все бідкається, що я висохла, як жердка. А чоловіка, певно, ще немає вдома. Може він хоч якогось повидла чи камси дістане по дорозі".

У будинку, на сходах унизу, сиділо двоє замурзаних дівчат-підлітків у подертому полотняному одягові і брудних кацавейках з чужого плеча. Жінка бачила їх тут вже не вперше — вони, мабуть, знову будуть ночувати під сходами. Безпритульні чи що, або з родин „розкуркулених" чи померлих з голоду батьків. Скільки тепер їх можна бачити на міських вулицях — цих дітей із виморених голодом сіл! Тисяча дев'ятсот тридцять третій рік збирав своє жахливе жниво... Разом з опухлими батьками, чи й самі, приходять вони до міста по хліб і встеляють вуличні бруки своїми тілами, та й нікому нема до них діла, окрім міліції.

Дівчата мовчки поглянули на жінку, даючи їй дорогу, а в очах їхніх і благання, і страх непевности, і гарячковість голодних істот.

— Тьотю, винесіть нам щось їсти, — сказала до жінки старша, кароока, замотана, видно, у материну хустку. — Я вам і підлогу можу помити, як треба...

— Почекайте, я зараз, — поквапливо відповіла жінка і подумала „краще спитаю в мами". Та серце враз защеміло і вона похапцем віддала їм пакунок, принесений із заводської їдальні.

— Привабили ми цих дівчат, — озвалася мама, — кожний щось трошки їм дасть із їжі, то вони й ночують отут у будинку під сходами. А що буде далі? Їх би треба десь спрямувати, а то ще красти почнуть, чи на лихий шлях стануть, бо вже ж великі, до дитячого будинку їх не возьмуть.

Другого дня, увечері, повертаючись із праці, молодиця вже не побачила дівчат на сходах. Хотіла була щось знову їм дати попоїсти, а їх і не стало. Може міліція забрала? — подумала вона.

— А знаєш що, — сказала мама, — ми вже пристроїли отих безпритульних дівчат! Одну меншу, Гальку, сусідка взяла за няньку, а старша — Настя, за харчі всім по черзі буде щось у хаті допомагати, чи підлогу помиє, чи попере, чи дітей поглядить у дворі. Ми їх вже обох обмили, вичесали і причепурили так, що ти й не впізнаєш. А спатимуть у нашій спільній кухні, за ширмою.

І справді, за кілька днів дівчата мов переродилися. Зачесані та вмиті, вдягнені у старенькe, але чисте вбрання, вони аж світилися якоюсь незайманою чистотою і свіжою молодістю. Батьків їхніх, як пізніше виявилося, „розкуркулено" й репресовано, а дівчатам пощастило десь переховатися і втекти до міста. Про це вони боялися говорити одверто, щоб часом міліція їх не забрала, а твердили, що лишилися сиротами, бо батьки померли з голоду. Та воно, мабуть, так і сталося.

Шістнадцятилітня Настя показала, що вона справжня „хазяйська дитина" — швидка в роботі, запопадлива й кмітлива, а до того ще й письменна, бо шість років ходила до школи. Чи можна було тепер у цій стрункій, вигонистій дівчині з пишною косою пізнати колишню занехаяну безпритульну? Лице її опромінювали великі очі з довгими віями, а трохи завеликий рот з перлинами зубів ховала щаслива й привітна усмішка, яка тепер не сходила з Настиного обличчя і це робило її милою і привабливою. А до того виявилася вона і співучою, як та пташка, — при праці усе приспівувала „За городом качки пливуть" чи „Стоїть гора"; годі й пригадати усе, бо знала вона тих пісень безліч.

Серед мешканців д о м у найчастіше потребувала Настиної допомоги дружина молодого інженера Віктора Гасовського — пухкенька білява Олександра, чи пак Шуся, як пестливо називав її чоловік. Дарма, що не було в неї дітей, до праці вона не ходила, а квартира складалася з однієї великої кімнати, але Шуся частенько лежала в ліжку, недомагаючи чи то серцем, чи іншими вадами, або трохи й лінощами розпещеної маминої одиначки. А Насті й добре було з цією добросердною молодичкою, яка за рік оточила бідну сироту необмеженим довір'ям, приоздобила її у якісь свої старі сукенки і блюзки, а згодом і залишила господарити на два-три дні, коли їздила до своєї матері на відвідини.

Ніколи кімната подружжя Гасовських не сяяла такою чистотою, як тепер, та й усе Шусине немудре господарство бездоганно велося майже виключно прудкою і спритною Настею: вона й на базар побіжить, і в черзі вистоїть, та й варити навчилася, а ще й попере і попрасує.

— Ти, Настю, розпестиш нас, — із сміхом зауважувала часом Шуся, вкладаючи до комоди білосніжну білизну. — Мій Віктор давно вже не носив таких накрохмалених і гарно випрасованих сорочок, як оце тепер. Де ти й навчилася все так до ладу робити?!

(Продовження буде)

Акварелі і олії Анатолія Коломийця у ґалерії „ЕКО" в Детройті

Анатолій Коломиєць, мешканець Чікаґо, завітав із своїми картинами до Детройту. Його мистецька творча енерґія проявляється в акварелях і оліях у дисциплінованій логічно й естетично завершеній формі.

Відомо, що техніка акварелі дуже складна, прямо гонить мистця, не дозволяє задержуватись на деталях, змушує оперувати більшими чи меншими плямами і за один раз викінчити картину. Акварелі Коломийця заперечують цей утертий погляд. Вони великого формату, виконані дуже детально, переходи з одного відтінку барви в іншу — непомітні, так що дивлячись на них глядач бачить бездоганно зґармонізовану цілість наміреного рисунку і бажаного ефекту. Це по-більшості краєвиди з мотивом води ,яка переходить в горизонт ніжним тінюванням єдиної краски. В них відносно небагато контрастів, в деяких невелика скількість кольорів, вони радше спокійні, повні гармонії, насичені легким ліризмом. Своїм завершеним рисунком вони елеґантні і свіжі і коли б можна тут вжити прикметника, яким звичайно окреслюється людську постать, вони дистинґовані. Не можна уявити собі кращої ілюстрації як його „Ранок" до початкових тактів ораторії Гайдна „Сотворення Світу", коли Дух Божий, ширяючи понад водами наказав „Хай стане світло". Упавше дерево в картині „На побережжі", коли довкола нього пишається природа, лежить як могутній велетень, розпачливий у своїй безрадности.

Людини в його акварелях нема. Знаючи, що цією технікою глибше психологічне обґрунтовання неможливе й не бажаючи трактувати її схематично, він залишає її як мотив для олійної техніки.

Це знов інший світ.

Ми маємо тут узагальнені людські постаті як „Мати з дитиною", де обличчя і постава матері переконливо віддзеркалюють журбу і тягар материнства. „Гуцули", де в лиці гуцулки стільки віддаости й рівночасно передчуття грядучих турбот. „Балерина", яка далека вона від звинних і розсміяних балерин Едґарда Деґа. Не легкість чи ґраціозність руху, але якась невдача схилила її голову і скупчені руки стараються відігнати сумні думки. „Монах з півнем", — ніжний дотик і соромлива усмішка відкривають тягар самоти. У всіх тих картинах зовнішня поява це — лише засіб для виявлення внутрішнього світу сюжету, духова суть чи чуттьовий настрій є предметом його зацікавлення.

Чого нам бракувало в цих картинах, це почуття радости. Коли б на обличчі Матері чи Гуцулки зацвіла, хоч би легенька усмішка, вона б огріла цілу картину і гама людських почувань була б повнішою.

Дуже цікавий і прямо унікальний його „Скитський Орел". Простудіювавши докладно залишки скитської доби, він відтворив їх військовий стяг, стараючись і композицію і барвами якнайвірніше зблизити його до оригіналу. Так само виконана його „Скитка", рельєфний портрет дівчини на одномнітному тлі. Застосовуючи прийом Пікассо, його „Сова" видна зпереду і збоку, і її великі очі приковують зір глядача.

Його олійна техніка вдаряє скупістю ужитих барв і інтелектуалізованим спрощенням. Завершення цілком логічне — простота композиції потягає скромність кольорів. У його оліях мало тінювання, він орудує великими площами, які зливаються в одну цілість. В композиції людської постаті помітний вплив сучасної мехіканської школи, яка проявляється у тяжковатості чи навіть незграбності людського тіла.

Його фактура насичена такою густотою, що вам рука виривається, щоб торкнутись поверхні полотна.

Та все ж його небуденний талант досягає верхів в натюрмортах. Маючи повну свободу в угрупуванні сюжету, незалежність від настрою чи його диспозиції, він використовує її для концентрації над проблемами форми, краски і перспективи. Композицийно згідні зі законами аналітичного кубізму, вони відкривають таке багатство теплих красок, виказують таку чуттьову заанґажованість мистця, що нагло відкриваємо в них і радісний настрій і теплоту, яких нам бракувало в людських постатях. Це наглядний доказ, що ці почування йому не чужі і в надії що він на майбутнє буде частіше їх вживати, добачуємо запоруку його дальшого мистецького росту.

Володимир Баран

Зустріч з письменником Олексою Ізарським

Від кількох років в околиці ширшого Клівленду сходиться періодично гурток любителів книги, щоб у дружній атмосфері обговорити творчість котрогось з українських письменників чи письменниць та поділитися враженнями прочитаних книжок. Час від часу гурткові вдається запросити на свої сходини когось, хто особисто знав чи зустрічався з відомими постатями в нашій літературі.

Минулого березня ми запросили свого „власного", бо з околиці Клівленду, письменника Олексу Ізарського на вечір його творчости. Зустріч з автором подвійно цікава, коли його твори свіжо прочитані, продумані, коли запити виринають спонтанно, а відповіді на них з першого джерела Філолога літературознавця, Олекси Ізарського перша повість „Ранок", появилась друком в 1946 р. В наступні роки були надруковані повісті „Віктор і Ляля", „Саксонська Зима" та роман „Київ". Ще недавно в журналі „Сучасність" друкувалися уривки з твору „Полтава", який незабаром появиться друком в цілості.

Всі ці твори мають автобіографічний характер та змальовують українську інтеліґенцію 30-40-их років і українське місто того часу. Ця тема вже мала відгук у творах таких письменників як Ольга Мак, Іван Багряний, Олена Звичайна — Млаковий, та у Ізарського інший підхід до теми та інші мистецькі засоби.

Усвідомлюючи невідрадність умовин українського письменства в Україні, Олекса Ізарський використовує свободу слова і приділяє ввесь свій час, знання і здібності виключно письменницькій творчості, щоб встигнути написати якнайбільше правди про українську людину, якій довелось змагатись за фізичну і духову екзистенцію у тій жорстокій добі нашої історії, балянсувати „на грані" та встояти супроти всіх натисків, лишившись вірною своїм переконанням.

Це не спроба дати оцінку творів Олекси Ізарського — в пресі були вже відгуки фахових критиків, — однак читаючи твори Ізарського, не можна не підкреслити своєрідности його власного, незапозиченого стилю мистецтва образів та надзвичайного багатства його мови.

Пишучи цих кілька рядків про новий вклад у нашу літературу, хотілось би звернути увагу на те, що не тільки читач потребує книжку, але й книжка потребує читача

Неля Винярська
Парма, Огайо

Річні Загальні Збори 35-го Відділу ООЧСУ в Асторії, Н. Й.

В неділю 6-го квітня 1975 р. в приміщеннях домівки СУМА відбулися Річні Загальні Збори 35-го Відділу ООЧСУ, членства і представників місцевих громадських організацій. Збори відкрив голова д-р В. Нестерчук, привітавши присутніх, а проводила ними обрана Президія Зборів в особах: д-р В. Савчак — голова та Петро Бурик — секретар.

Номіційну комісію обрано в складі: д-р Ол. Соколишин, Василь Наум і Василь Коваль, давши тим змогу на час підобрати кандидатів до нової Управи.

Докладно написаний протокол з попередніх Зборів прочитав секретар Петро Бурик, який прийнято з признанням. Він же звітував за секретарство минулої каденції Відділу. Про фінанси звітував Теодор Байко, який доклав багато праці, та що майже в 95 відсотків членів вирівняли вкладки; зобов'язання супроти Головної Управи вирівняно, а сальдо каси вповні задовільне. Слід підкреслити, що обидві дочки Теодора Байка — Оксана і Дарія Байко — сумівки, у найбільшій мірі причинилися до великого успіху 10-ліття осередку СУМА, в Асторії. Про бібліотеку звітував Василь Якимів, а про господарську ділянку Василь Коваль.

Голова д-р Нестерчук поділив свій звіт на дві частини: загально-зовнішню, і місцево-внутрішню:

Управа Відділу проводила в життя усі постанови Головної Управи, та включалася в акції політичної ситуації, та вдержувала гармонійну співпрацю в громаді. Членство взяло масову участь в поїздці до Вашінґтону 22-го червня 1974 р., участь в тижні Поневолених Народів в маніфестації в обороні нескорених в Ню Йорку, писання листів до сенаторів в обороні письменників та учених, в Зустрічі Українців Америки і Канади, збірки на „Писанку" і „Вісник", участь в коляді на Визвольний Фонд і ін.

Внутрішня діяльність: Академія в пам'ять сл. п. Степана Бандери та 500 жінок замордованих в Кінґірі, Свято 1-го Листопада, спільна Просфора і ін.

Привіти склали: д-р Ол. Соколишин — від Головної Управи ООЧСУ, Відділу УККА в Ню Йорку, і від АБН, Осип Галатин від осередку СУМА в Асторії. Від Об'єднання Жінок ОЧСУ — п-і М. Нестерчук, а від Української Народної Помочі — Мирослав Сентий.

На пропозицію Контрольної комісії уділено абсолюторію уступаючій Управі — одноголосно.

Голова Номінаційної комісії д-р Ол. Соколишин запропонував лису кандидатів до нової Управи на діловий рік 1975-ий, яку пройнято одноголосно. До нової Управи обрано: Іван Вітюк — голова, Яр. Володюк — заступник голови, Петро Бурик — секретар, Теодор Байко — скарбник, д-р Ол. Соколишин — культ. осв. реф., Василь Наум — організаційний, Василь Коваль — господарський, Василь Якимів — бібліотекар; члени Управи: Павло Галатин, Степан Ковалівський, Т. Кострuба, О. Коваль, А. Мулик. До Контрольної комісії увійшли: д-р В. Нестерчук — голова, д-р В. Савчак, Ів. Луцик, О. Галатин і М. Сентий.

Запрошений до слова Президією новообраний чолова Іван Вітюк в імені нової Управи подякував за вибір та довір'я закликав до ще кращої праці в наступній каденції, та виголосив слово.

На пропозицію д-ра Соколишина вирішено, щоб Президія вислала письмо до Риму, — з привітом нашому Патріярхові від Загальних Зборів.

Піснею „Не пора"... закінчено Загальні Збори.

Д. І.

50-літній ювілей парафії в Кліфтоні, Н. Дж.

В неділю 1-го червня ц. р., весело грали воскресні дзвони в церкві св. Вознесіння в Кліфтоні, Н. Дж., звіщаючи „всему миру" про радісний і рідкісний день в життю української православної парафії, яка в цей день торжественно святкувала свій Золотий Ювілей.

Діти Недільної Школи разом із церковною процесією і духовенством вітали в дверях приходства дорогого Владику Преосвященного Архиєпископа Марка, якого після впровадження до нашої нової і прекрасної Церкви вітав „хлібом і сіллю" предсідник парафіяльного комітету Петро Величко, а вже в притворі церкви вітав настоятель о. протопресвітер Теодор Форостій, і вручаючи святий хрест просив благословення і молитов для себе і йому дорученої Христової громади.

Точно о год. 9.30 почалося торжественне облечення Владики при співі хору ім. М. Лисенка, під дириґентурою О. Головацького. Сослужили Владиці Маркові настоятель о. протопресв. Т. Форостій, о. протопресв. Степан Біляк з Філядельфії, о. протопресв. Ф. Шпаченко, о. прот. Йосип Крета і о. Протодиякон Володимир Поліщук, до яких долучився пізніще о. митрат д-р Юрій Шумовський з Ірвінґтону. Владика Марко проповідував нав'язуючи до недільної Євангелії про самар'янку і про „живу воду". Владика згадав і про це, що також колись — давно був настоятелем нашої парафії, ґратулював о. Теодорові за всі здобутки, за прекрасний Храм Божий, який є окрасою цілої Американської України, хоча на ньому ще тяжить морґедж в нашому УНСоюзі, який допоміг своєю позикою завершити будову нового Храму!

Молилися ми всі за „всіх живучих і померлих „піонерів", які натрудилися для слави Божої і української Справи. Многолітсвіям і Архиєрейським благословінням і цілуванням Св. Хреста закінчено першу частину торжества.

У просторій залі Української Церкви в Пассейку о год. 1-ій по пол. почався величавий бенкет у виповненій по береги залі — поверх 350 осіб. Трапезу благословив Владика Архиєпископ Марко, а бенкетом проводили два тостмайстри Петро Величко і В. Кравс. Головним промовцем був Владика Марко, який вітав всіх присутніх, між якими було багато братів українців — католиків представників всіх організацій на терені Пассейк — Клифтон. Його прекрасну промову нагороджувано кількакратними оплесками. З головніщих промовців о. протопресв. С. Біляк наш к. настоятель, за побуту якого збудовано чудовий Іконостас ще до „старої" Церкви — нині пошається в новій! Сенатор Йосиф Ґіркала прочитав резолюцію, яку він вніс у сенаті, в Трентоні даючи признання нашій парафії з нагоди Золотого Ювілею. Він вітав сердечно о. настоятеля, з яким він є в дружніх відносинах. Посадник міста Н. Сильвестер вітав громаду і бажав дальшого розквиту під духовним проводом о. Т. Форостія, якого на кінець своєї промови удекорував медалею „200 ліття Америки" зазначуючи, що це перший українець в Клифтоні який удостоївся, цієї чести.

Лесьо Сисин — перший організатор і перший рекордовий секретар громади св. Вознесіння сказав промову. Марія Попівна, яка очолювала Сестрицтво Покрови Пресв. Богородиці через 33 роки дістала багато оплесків. Програму переривано концертом, яким проводив наш культурно-освітній референт Теодор Олуцюк, в програму входив хор Дивізійників — Бандуристів під проводом О. Головацького і Юркевича. Також виступав танцювальний гурток СУМА під проводом п. Стеткевича, як рівнож мандолінова оркестра Осередку СУМА під дир. О. Головацького і солістки Стефанії Сикоряк.

Наприкінці промовляв настоятель нашої парафії о. протопресвітер Т. Форостій, який дякував всім — Владиці Маркові, отцям, гостям і своїм парафіянам, які багато причинилися до розросту громади, в якій він як 13-ий з черги священик з нинішнім днем служить грамаді 13 років.

Треба зазначити і дати признання В. Кравсові, П. Величкові і цілому комітетові за всі труди, які вони вклали для улаштування успішної імпрези. В. Кравс при великій допомозі о. настоятеля і комітету видали прекрасну 84-сторінкову „пропам'ятну книгу", яка ввійде до історії Української Православної Церкви в ЗСА.

Молитвою і Архиєрейським благословенням закінчено святочну „трапезу", а також проспівано український і американський гимни.

Н. Н.

Буковинські відзначування

У цім році уродженці Зеленої Буковини відзначають сторіччя заснування Чернівецького університету, 65-ти річча заснування Українського Академічного Козацтва „Запороже", чи 130 семестер того студентського Т-ва та урочисте посвячення Церковці-Пам'ятника членам ОУН та Воїнам Буковинського Куреня.

Перші обидві урочистості будуть відзначати Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗСА та Українське Академічне Козацтвом „Запороже", в приміщенні НТШ в Ню Йорку, 31 травня ц. р. о год. 4-ій по обіді. В програму увійдуть: відкриття, яке доконає науковий секретар НТШ проф. д-р Микола Чировський, про „Сторіччя Чернівецького університету" доповідатиме суддя д-р Іван Новосівський, а про „Ювілей УАК „Запороже" в його 65-річчя" д-р Олександер Соколишин. Чернівецький університет заснувала австрійська влада у 1875 р. з приводу сторіччя приєднання Буковини до Австрії. В тім самім році, в жовтні, засновано там перше українське академічне Т-во „Союз", яке гуртувало українську інтеліґенцію й виховувало українську молодь в патріотичнім дусі. Однак бурхливе й безжурне студенське життя до певної міри й поривало й укр. студіюючу молодь, яка любувалася студенською традицією Гайдельберґу з її студенськими корпораціями, які носили відповідні шапки, різних кольорів ленти, вправляли шаблями й часто відбували проходи груповібумлі містом, надаючи йому вигляд малого Гайдельберґу. Австрійська влада піддержувала, зокрема австрійські корпорації, які сприяли денаціоналізації, в яких не бракувало й українців. Країна автора „Мово рідна, слово рідне" о. Ізидора Воробкевича не могла бути байдужою до того процесу. Гурт українських інтеліґентів, які можливо говорили поміж собою німецькою мовою, однак в яких відізвалась українська душа й певна відповідальність за долю нашої студіюючої молоді, дали почин до заснування української студентської корпорації, називаючи її „Запороже". И так десь 1907 р. серед ряду студентських корпорацій в Чернівцях, таких як „Австрія", „Ґотія" й інших, на основі традиції війська запорозького" постає українське студентське товариство „Запороже".

Про первісне „Запороже" маловідомо, УАК „Запороже" засновано 10 травня 1910 р. й від того часу починає історія назву Т-ва. Провід Т-ва дістає козацьку номенклятуру. Голова Т-ва називається старший, в австрійських корпораціях був це „сеньйор", заступник старшого то „консеньйор", секретар звався писар й „фукс майор" це старший юнаків. Козацтвом керувала Старшинська Рада, козацька чи юнацька, а їх постанови чи рішення виконувала старшина. Козацькі Ради відбувалися принаймні щомісяця, крім того відбувались сходини юнаків, юначок, козаків, вишколи та вправи шаблями. Товариство виховувало студентську молодь в патріотичнім дусі й коли вибухла Перша світова війна то великий гурт „Запоріжців" виповнив лави Українських Січових Стрільців, зокрема в Буковинському Курені, спільно із своїми побратимами з Українського Академічного Козацтва „Чорноморе". Вернувшись домів після того, як „встоятись не було сили", „Запорожці" включаються в ряди суспільно громадських працівників, обороняючи українство перед румунізаторською політикою нового окупанта. Товариство проіснувало до часу большевицької навали й відновило зв'язок між розкиненою братією по всіх континентах та успішно відзначило його 100-семестровий Ювілей 1960 р. в Ню Йорку та 1961 р. у Відні. Також у 1970 р. видано з тієї нагоди багато-ілюстрований Ювілейний Альбом. З товариства вийшло ряд визначних українських діячів, в яких була мета те товариство продовжувати доки буде в них сили. Клич товариства — це Шевченківське „Борітеся — поборете".

До УАК „Запороже" належали акад. Степан Смаль-Стоцький, Ольга Кобилянська — почесний чл., проф. Роман Смаль-Стоцький — колишній голова НТШ, д-р Володимир Заложецький, Микола Іванович, д-р Теофіль Леонтій — нині мін. УНР й інші. „Запороже" виховало мене й десятки таких як я, включаючи й сотн. П. Войновського, який спільно зі мною був учасником Вакаційних Курсів Української мови, улаштованих „членом УАК „Запороже" Томуруком в Чернівцях 1925 р. Саме як повідомляла „Свобода" в Джерзі Сити, від 12-14 липня ц. р. відбудуться урочистості посвячення Церковці-Пам'ятника членам ОУН та воїнам Буковинського Куреня на оселі сотника Петра Войновського біля Союзівки й на самій Союзівці. Церковцю в мазепинськім стилю бароко побудував на його оселі сотн. П. Войновський командант Буковинського Куреня. Курень цей в літі 1941 р. дійшов до Києва й там ґестапо його зліквідувало.

Буковинський Курінь поставив себе до диспозиції українській владі з проф. Мик. Величківським — президентом Всеукраїнської Національної Ради, яка існувала після прогнання большевиків з Києва 1941 р. Серед учасників Буковинського Куреня був й відомий член УАК „Запороже" студент Володимир Тодорюк, учасник процесу висвистання румунського національного гимну на Шевченківськім Святі в Чернівцях в березні 1937 р., якого засуджено, здається на 5 років тюрми в копальні соли в Дофтана. Цей патріотичний юнак після ліквідації німцями Буковинського Куреня пішов в ряди УПА й навіть, мабуть, підписав Заклик Воюючої України від Буковинської ОУН спільно з Головним Командиром УПА ген. хор. Тарасом Чупринкою.

Живучи у Львові, мені довелося сповняти почесне завдання зв'язкового Буковинського Куреня між Києвом й Чернівцями, з якого то приводу часто за німців гостювало в моїй хаті по кількадесят буковинських патріотів, які з певними дорученнями їхали з Чернівець до Києва почерез Львів, або навпаки. Сотник П. Войновський з тієї нагоди посвятить прапор Буковинського Куреня, вмурує пропам'ятну таблицю в церковці, та нагородить Хрестом заслуги ще живучих буковинців, учасників та зв'язкових Буковинського Куреня. Патроном цих урочистостей є ЦОБУ — Центральне Об'єднання Буковинських Українців, а окремий комітет тієї імпрези очолив суддя д-р Іван Новосівський. Ті всі відзначення й урочистості є доказом того, що Зелена Буковина це невід'ємна частина Української Самостійної Соборної Держави, за які то ідеали її земляки боряться й навіть багато з них поклало голови.

Д-р Ол. Соколишин

„Козацькому роду нема переводу"

Ця старовинна приповідка має й дотепер своє оправдане значення і то в поступі піднесення здібностей і нових успіхів молодшого українського покоління, яке не тільки наслідує своїх предків вдачею і характером але й подає надії та докази дальшого інтелектуального поступу і нових досягнень.

Таку здібну і талановиту молоду людину маємо в особі Петра Фещенко - Чопівського. Його дід, по мамі Константин Клепачівський прямий нащадок запорозького козака Клепача з Полтавщини, є заслуженим українським патріотом і громадським діячем в Україні, він був директором Державного Банку за часів новітньої Української Держави 1917-20 років і значним державним урядовцем в фінансових справах. Тепер адміністратор сотник Українського Вільного Козацтва, куреня ч. 1 ім. Князя Дмитра Байди Вишневецького.

Його дід, по батькові Іван Фещенко Чопівський, заслужений за тих же часів відродження Української Державности інженер-технолог, член Української Центральної Ради, керманич Промислового Департаменту, потім міністер Торгу і Промисловости, а пізніше міністер Народного Господарства і заступник прем'єр міністра. На еміґрації — професор Варшавської Політехніки на катедрі металурґії, а потім професор цієї ж катедри Краківської Гірничої Академії, автор 140 наукових праць на різних мовах.

Їхній внук, Петро Фещенко Чопівський народився 18-го жовтня 1951 р. в Чікаго, він син д-ра медицини Юрія Фещенко - Чопівського і Софії з дому Клепачівської; крім нього ще є такі же здібні і багатонадійні два брати Юрій і Андрій та сестричка Ліда. Всі вони — члени УНСоюзу.

По закінченні з відмінною оцінкою гайскулу, Петра прийнято до Принстонського коледжу й тут він, щоб одержати титул бакалявра наук вибрав два предмети: біологію і слов'янознавство; курс слов'янознавства він закінчив з відзначенням. Від Принстонського університету Петро одержав стипендію як допомогу в його наукову подорож в Україну і Росію із завданням краще пізнати українську і московську культуря та теперішнє там життя. У цій подорожі Петро пробув півтора місяці. Повернувшись, він виголосив доповідь, що була звітом із його спостережень за час подорожі.

З уваги на його відмінно виготовлену дипломну працю із біології Петро став членом наукової організації „Сіґма Ксай".

Щороку факультет запрошує п'ять найкращих студентів виголосити перед професорським збором свої праці. Серед тих п'ятьох був Петро Чопівський і він з успіхом доповів свою наукову дипломну працю, над якою працював два роки. Це була заключна праця, яку він самостійно написав і після якої він одержав диплом.

На протязі чотирьох років Петро зумів присвятити час ще й для праці в Джеймзбурському поправчому домі для хлопців від 13 до 16 років стейту Ню Джерзі. По закінченні школи в 1974 р. Петро одержав від стейту подяку — Почесну Грамоту за цю працю.

Тепер, в 1974 р., Петра прийнято до шести медичних шкіл для продовження науки. Він вибрав медичну школу Джордж Вашінґтонського університету у Вашингтоні. До цієї школи зголосилось вісім тисяч п'ятсот кандидатів. Прийнято ж було тільки сто п'ятдесят студентів і серед них Петро Фещенко - Чопівський. Медичний Факультет Джордж Вашінґтонського університету щороку вибирає найкращих студентів до університетської організації „Онор Сосаєті" імени професора Бавмонта. Серед цих вибраних студентів був Петро Фещенко Чопівський. З новообраних членів факультет вибрав десять студентів і запросив їх виголосити свою наукову працю перед професорським збором і студентами. І так 18 березня ц.р. Петро успішно читав свою наукову працю. Після прочитання всіх десятьох праць, Комітет, що складався з професорів факультету відзначив три і серед обраних була праця першокурсника Петра Чопівського. Цей факт, що праця першокурсника була так високо оцінена трапився тільки вдруге в історії цієї організації.

Крім всіх цих прикмет він належно володіє українською мовою в слові й письмі і є свідомим українським патріотом, що послужить Українській Справі.

Т. Торський

Учні Школи Українознавства ім. Л. Українки у Виппані в поклоні Тарасові Шевченкові

Виппані, Н. Дж. (Є. С.) — В дні 16-го березня ц. р. у Виппані, в Українському Народному домі при українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя відбулася академія присвячена пом'яті Т. Шевченка. Цю академію, як і попереднього року, влаштувала Школа Українознавства ім. Л. Українки у Виппані. Виконавцями були самі учні, а програму підготовили їхні вчителі. Також бандуристи Школи Українознавства при церкві Пам'ятнику у Банд Бруці, під керівництвом маестра Вол. Юркевича, брали участь у програмі академії.

Програму імпрези розпочато співом „Заповіту" у виконанні учнів українських шкіл. Вступне слово сказав директор школи д-р Є. Федоренко, а його учні виконали літературний монтаж про велич і значення Т. Шевченка. Інсценізація фрагментів з життя Т. Шевченка, спільні й окремі деклямації добре виконали учні Школи Українознавства, під керівництвом своїх вчителів: І. Біленко, І. Крайник, М. Лисько та А. Федоренко.

Бандуристи Школи Українознавства при церкві Пам'ятнику у Банд Бруці чудово виконали такі точки: „Реве та стогне" (мелодеклямація), „Зоре моя вечірняя", „Наш отаман Гамалія" та „Думи мої думи" (мелодеклямація), попереджені поясненнями інж. О. Шевченка, господар цього ансамблю бандуристів.

Програма імпрези закінчилася співом „Ще не вмерла Україна".

Для виконавців програми і учнів українських шкіл Батьківський Комітет влаштував маленьке прийняття, під час якого учні двох шкіл мали можливість запізнатися між собою, а вчителі — обговорити спільні проблеми, з якими зустрічається тепер кожна українська школа. Школа Українознавства у Виппані створена декілька років тому, не має багато учнів, бо українська громада тут нечисельна, одначе школа розрахована на майбутнє, так як українська громада поволі, але постійно побільшується новими членами, котрі переїжджають в округу Морріс. Школа користається всебічною підтримкою української громади. Про це свідчить також і те, що академія пройшла при заповненій залі.

ПІСЛЯ В'ЄТНАМСЬКОЇ ВІЙНИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

доміяючи про ухвалу французького уряду більше не відзначати перемоги над гітлерівською Німеччиною, пропонує партнерам Франції в Спільному Ринкові почати відзначати День Европи.

Ще не вщух переможний галас в московському царстві, організований як світова подія, ще не зникла зі сторінок преси примітивна писанина з її лубковим „отечественним" патріотизмом і вигаданою геройкою, а уряд країни, з якою Москва ввесь час фліртує, виносить ухвалу, в якій сказано: припинім прославлення большевицьких здобутків Москви у останній війні, думаймо про відновлення обкраденої Европи. Така символіка урядової ухвали і пропозиції президента — встановити дату для Дня Европи. Не дивно, що московська преса розгубилася, а може розгубилися і її властителі.

Встановлення офіційних відносин КНР з Спільним Ринком, що не є відокремленим потягненням від активности китайської політики в Европі, в Москві оцінили не як економічне партнерство, а як політичний крок, що посилює впливи КНР на европейському континенті. „Пекін бачить у Спільному Ринкові перш за все не економічного партнера, а засіб для здійснення своєї політики", — твердиться в коментарі урядового офіціозу „Ізвестія" з 13-го травня. Москва уважає, що той „засіб" має подвійну мету: перешкодити країнам Спільного Ринку розвивати економічну співпрацю з соціялістичними країнами і всіляко поглиблювати існуючий поділ Европи, підриваючи зусилля, скеровані на створення континентальної системи безпеки в Европі.

Не вдаючись у глибшу аналізу китайської політики в Европі на довшу мету при ймовірній її коньюнктуральності, треба признати, що вона дошкуляє московському „миротворенню" в Европі, розвіває його туман, яким оповиті підступні наміри єдности в безпеці за сучасним фінляндським зразком.

На сторінках преси вже чути осторогу перед скликанням завершення конференції для безпеки і співпраці Европи, що заплянóвано відбути в Гельсінках. Тверезі голоси твердять, що Москва наполягає прискорити скликання конференції на найвищому рівні з тим, щоб закінчити її другою Ялтою 1975 року

∵

Розвій китайсько - японських відносин теж непокоїть володарів московської імперії, а особливо розмови про укладення умови про „мир і дружбу" між Японією і КНР. За три роки після встановлення між ними дипломатичних відносин в 1972 р. у взаєминах між двома сусідами сталися великі зміни. До того ворожі між собою країни зблизилися, посилилася торгівля, стимульована розвитком китайської нафтової промисловости.

Категорична відмова Москви повернути японцям їхні чотири південні Курильські острови і часті непорозуміння, спричинені московськими кораблями в японських водах, як і китайсько - московська напруга на довгих кордонах штовхають обох азійських сусідів на зближення.

З послабленням американських збройних сил в тому обширі, що закінчилося відкликанням їх з Південносхідньої Азії після поразки у В'єтнамській війні, Японія, щоб не бути ізольованою, шукає партнера. Таким може бути КНР. Вже п'ятий місяць у Токіо ведуться переговори між Японією і Китаєм про укладення умови про „Мир і Дружбу".

Здавалось би, що до того володарям московської імперії? Але вони зчинили крик, боячись ситуації, яка може витворитись для большевицької імперії в цьому просторі. За повідомленням японської урядової газети „Майніті", московський посол в Токіо Трояновський сердито заявив лідерові урядової партії, що, перше ніж складати умову з КНР, японський уряд має докладно розважити цей крок, бо він заторкує московсько-японські відносини.

З того часу в московській пресі не вгаває галас проти переговорів. Самі переговори в Москві вважають за ворожий акт до сучасної кремлівської політики. За твердженням преси СССР японсько - китайські переговори свідчать про те, що майбутній договір з Японією як знаряддя протисовєтської політики щоб забити клина у московсько-японські відносини і втягти Японію у ворожий до СССР табір.

Особливо обурюється московська дипломатія внесенням в умову статті про спільну протидію „проти гегемонії якоїсь третьої держави в Азії", вбачаючи з ній натяк на азійську політику СССР.

Переговори, їхній перебіг, обговорює японська преса і як твердить кореспондент „Правди" (25-го квітня), з Токіо „в тенети пропекінських впливів попадають і впливові представники японського суспільства". Серед них названо і голову ЦВ Комітету соціялістичної партії Японії" (СПЯ) Нариту. Він бо „солідаризувався з маоїстами проти гегемонії Совєтського Союзу" і підписав якусь декларацію, „висуваючи територіяльні домагання до Совєтського Союзу, компромітуючи ідею колективної безпеки в Азії" („Правда", 18-го травня).

Боротьба навколо статті про гегемонію є ознакою не абиякого спротиву азійських народів московському задумові колективної безпеки для Азії.

Японія і Китай докладають всіх зусиль, щоб обмежити впливи СССР в Азії після перемоги у В'єтнамській війні. У Европі, в противагу до настирливих домагань московської дипломатії прискорити скликання Европейської Конференції миру і безпеки на її останньому етапі, все більше чути голоси остороги проти кремлівського миротворення".

Посилаючись на зміну у міжнародних відносинах після останніх подій у Південносхідній Азії і на Близькому Сході, вони домагаються довшої перерви перед скликанням третього етапу Женевської конференції, яку намічено відбути в Гельсінках. В довшій перерві розвіється туман московського миротворення.

Цього дуже не хочуть у Кремлі. Дуже боїться, що замість Европи з колективною безпекою у брежнєвському виданні стане оздоровлена і зміцнена перед московською небезпекою Европа — европейська.

(Кінець)

Новий молодий лікар, д-р Марко А. Гарматій

Нюарк. — Місцева українська громада і світ українських професіоналістів збагатились новою професійною силою, новим лікарем, що ним є д-р Марко Андрій Гарматій, син Марії і Павла Гарматіїв. Д-р Марко Андрій Гарматій народився 10-го вересня 1945-го року в Райхенбергу на Чехо - Словаччині. Коли його батьки переїхали до ЗСА, навчався у місцевій початковій українській католицькій школі св. Івана Хрестителя, яку закінчив у 1959 році. З 1963-им роком градуював з Ірвінгтонської середньої школи, а відтак, закінчивши студії у Сітон Голл університеті, здобув ступень бакалявра з біології.

Д-р Марко А. Гарматій

У Мюнхені, Західній Німеччині студіював на медичному факультеті університету Людвіка Максиміліяна й 22-го червня 1973 року здобув докторат. Початкову однорічну лікарську практику д-р Марко Гарматій відбув у Мюнхені в університетському шпиталі. Сьогодні він відбуває знову лікарську практику в ЗСА, в Юнайтед Госпіталс Презбитеріен Юніт у Нюарку.

Д-р Марко Гарматій завжди активний в українському громадському житті; він належав до Пласту, відтак до ТУСМ-у. Сьогодні три покоління родини Гарматіїв належать до 14-го Відділу УНСоюзу — батьки д-ра Марка, він з дружиною і його синок Марко.

Конкурс мистецького слова, пісні й музики учнів Школи Українознавства у Филядельфії

Дня 31-го травня ц. р. у церковній залі, відбувся з успіхом мистецький конкурс.

У Филядельфії діють три школи Українознавства, а саме: „Рідна Школа" — понад 350 учнів під керівництвом директорки Лідії Макаренко, „Наша Українська Школа" з к. 200 учнями під проводом д-ра Олександра Лужницького та школа при парохії св. Покрови, учнів понад 160, під завідуванням Марії Євсевської з учительками Галиною Піддубною, Євдокією Трипуненко, Надією Савчук, Кудрик, Неонілею Гордієнко, п-і Малою, Лесею Трипуненко і вокальною керівничкою Антонією Лисенко. До тих трьох шкіл учащає понад 700 дітей, які мають щастя користати з науки і виховання українських учителів.

На закінчення шкільного року всі українські школи влаштовують імпрези з різними пописовими виступами своїх учнів. Такий річний попис відбувся у суботу 31-го травня ц. р. в школі св. Покрови у новій формі конкурсу — у першій частині мистецького слова, пісні й музики та в другій частині — огляд дитячої творчости: малюнків, моделів, вишивок, писанок тощо.

До конкурсу радо зголосилося аж 52 учнів і учениць. Вступне слово про завдання і значення Школи Українознавства і її користи й працю учнів виголосила завідуюча школою Марія Євсевська. Попис почала учениця 3-ої кл. Н. Суфлер декламацією вірша Л. Полтави „Наша Батьківщина". Розповіла про подорож в Україну учениця 2-ої кл. Андрейка Поритко, яка ілюструвала її прекрасними прозірками.

Розповідь була дуже зворушлива, вона їздила в Україну минулого літа зі своєю бабусею, мамою та з молодшим братом Юрчиком. Оповідала про столицю України Київ, де бачила дуже гарні церкви, оглядала різні пам'ятники. Місто Львів дуже подобалося Андрейці й не дивно, там же народися її тато і там жили її діди. У місті Тернопіль мала змогу пізнати своїх свояків-кузинів і з ними навіть бавитися, вони говорять чудово українською мовою, з ними часто тепер переписується. В Києві і Львові були на різних концертах і театральних виставах, це все їй запам'яталось.

Велика шкода, що не подбали про голосник і це цікаве оповідання можна було почути тільки в перших рядах. Це саме було і з виступами учнів 1 учениць з перших кляс, яких слабенький голос не доходив до загалу слухачів. Краще вже було зі співами і музикою.

Казку „Сорока Білобока" прочитала Л. Ахінко, уч. 2-ої кляси. Учениця 3-ої кл. Н. Суфлер відограла на фортепіяні композицію Шопен-Падер. Оповідання „Галя сама" відчитала уч. 3-ої кл. Н. Букач. Власну композицію відограв учень УМІ (кл. учительки Г. Поритко) уч. 3-ої кл. Р. Ґреґорі. Про „Котика, лисичку і півника" розповів уч. 3-ої кл. М. Крижанівський. Учень 7-ої кл. А. Суфлер виконав на фортепіяні „Народну мелодію". Учениця 7-ої кл. Л. Слюсаренко відограла танець муз. Щуровського на фортепіяні. Учениця О. Рудий, 8-ої кл. віддеклямувала пролог до поеми „Мойсей, Ів. Франка. Уч. 8-ої кл. Г. Стефурак прочитала свій твір „Життя моєї мами". Учениця 8-ої кл. розповіла про подорож по Америці. А. Демчук з 8-ї кл. віддеклямував „Стрілецькі могили" невідомого автора. Учениця 9-ої кл. віддеклямувала власний вірш „Подяка батькові". Уч. 9-ої кл. Н. Гаврась монолог — уривок „Мати" О. Бердника. „Ой у полі могила", народну пісню відспівала О. Рудий, уч. 9-ої кл. а уч. 7-ої кл. А. Рудий виконала „Літо" муз. Чайковського. „Земле моя", музика Філіпенка відспівали учні 1, 2, і 3 кляс під вокальним керівництвом проф. Антоніни Лисенко, акомпаньювала Леся Трипуненко.

У другій частині відбувся перегляд дитячої творчости — малюнків, моделів, вишивок, писанок тощо.

Членам жюрі, що весь час працювали під проводом духовного управителя школи о. митр. М. Борисенка було дуже важко вирішити, кого нагородити, бо всі дуже старанно підготовилися до виступу в конкурсі.

В другій частині — мистецької творчости першу нагороду признано учениці 3-ої кл. Ренаті Чаплинській.

З великим признанням треба привітати ініціятиву, серйозну підготову та саме переведення цього першого конкурсу мистецького слова, пісні й музики у Школі Українознавства св. Покрови. Успішний вислід конкурсу повинен заохотити керівництво школи і на майбутнє організувати перегляд праці учнів, а теж добре було б, як всі три наші Школи Українознавства влаштовували такі мистецькі конкурси спільно.

—mi.

Палата Репрезентантів відкинула підвишку державного заборгування

Вашінгтон. — Палата Репрезентантів у понеділок, 16 червня, 225 голосами проти 175-ох відкинула пропозицію підвищити дотеперішню верхню межу державного заборгування на 68.99 більйона долярів, тобто до 599.99 більйона долярів, і відіслала законопроєкт назад до Комісії заходів і засобів, яка має виготовити новий законопроєкт. Якщо до двох тижнів Конґрес не схвалить підвишки у верхній межі державного заборгування, то федеральному урядові не вистачить грошей, щоб оплатити всі видатки, на які він вже зобов'язаний.

ОДЕРЖАНІ НА ЗАХОДІ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

задержати здоровий розум, почав писати казки для свого 6-літнього сина.

У листах до 16-літнього сина Діми він закликає його не закидати зацікавлення рисуванням і скульптурою, зацікавлення, якого не мали змоги розвинути його батьки, тобто він, Леонід Плющ і мати Діми, Тетяна Житникова-Плющ. Він пересилає Дімі список книжок на прочитання під час літніх вакацій, „книжок підставових", в яких описані приязнь і любов між братами.

Авторка статті в „Ди Гартфорд Курент" пише, що конгресмен Крістофер Дадд із Коннектикату, який недавно відвідував Совєтський Союз, відбув зустріч із Тетяною Житниковою-Плющ, яка сказала йому, що старається переконати свого чоловіка, щоб відрікся своїх попередніх заяв і переконань, щоб їхня родина могла тоді еміґрувати із Совєтського Союзу. Тетяна Житникова також поінформувала конгресмена Дадда, що вона може відвідувати свого чоловіка тільки два рази в місяць та що через „ліки" він дуже опух і вона побоюється за його життя. Під час цих зустрічей Леонід Плющ, хоча говорить і здається розуміє її, то завжди дуже змучений і виглядає запоморочений. Газета „Ди Гартфорд Курент" інформує, що з уваги на те, що Тетяна Плющ публічно протестувала проти запроторення її чоловіка до закладу для божевільних, вона була звільнена з праці психолога і тепер заробляє тим, що продає фотознімки-картки на вулицях Києва.

У статті зазначено, що Леонід Плющ, колись многонадійний математик, який працював в Інституті Кібернетики Академії Наук Української ССР, був звільнений з праці в 1968 році, незадовго після того, як він й інші інтелектуалісти написали протестні листи до совєтських лідерів, в яких виступили в обороні людських прав інших дисидентів.

Авторка статті, покликаючись на памфлет виданий УІС „Смолоскип", пише, що „психіятри із КҐБ" первісно окреслили, що Плющ хворіє „на шизофренію із елементами месіянізму і реформізму", що нібито доказують його „антисовєтські" писання і розмови. Авторка далі інформує, що в час, коли Л. Плющ був у тюрмі, над ним відбувся закритий суд, на який були допущені тільки свідки прокуратури. Свідкам, які погодилися зложити заяви в обороні Леоніда Плюща, спочатку погрожували різними репресіями, а вкінці їх таки не допустили на судову розправу. Самого Плюща також не допустили на цей 5-денний суд над ним, бо твердили, що він „психічно некомпетентний". За весь час судової розправи Плющ бачився із своїм адвокатом тільки один раз — пише газета „Ди Гартфорд Курент".

КИТАЙ РОЗКРИВАЄ...

(Закінчення з 1-ої стор.)

нам», щоб «економічний розвиток всіх країн втримати на однаковому рівні»"... Від 1972 р. Совєтський Союз потворив „міжнародні економічні об'єднані компанії", які тепер є новими наднаціональними органами, які мають за завдання зміцнити контролю Москви над продукцією інших країн, технологією і фондами відповідно до власних потреб. Щоб забезпечити собі вищі зиски, Совєтський Союз, говорячи голосно про „суверенність" над національними багатствами, останнім часом пішов так далеко, що уневажнив договори про доставу пального Східній Европі, повністю легковажачи те, що станеться з іншими, і підніс ціни на пальне на понад 100 відсотків. Оцінюють, що в цей спосіб він мав в цьому році зиски тільки з продажу нафти на понад 1 більйон карбованців порівняно з попереднім роком. Такі є практичні наслідки того «принципу пролетарського інтернаціоналізму» в інтерпретації Совєтського Союзу" — пише китайський автор.

У цій же статті наводиться Монголію, як клясичний зразок експлуатації сателітньої країни Москвою шляхом примінення засади „економічного співробітництва" на базі „спільної власности". З того часу, як багатства Монголії стали „спільною власністю" СССР і Монголії, економічна ситуація в Монголії дуже погіршилася, а задовження Монголії до СССР досягнули в 1974 р. вартости монгольської національної продукції кількох років. Кожен житель Монголії винен Москві понад 1,600 карбованців. Зі сателітами Москва хоче зробити те саме, що зробила з власними союзними республіками — пише китайський автор, тобто позбавити їх цілком всякої незалежности. Тоді, — каже він у своєму заключному висновку, — буде можна „вдержати економічний розвиток всіх країн на такому самому рівні".

Говард Келлавей керуватиме виборчою кампанією президента Форда

Вашінгтон. — Президент Джералд Форд у середу, 18 червня, повідомив, що Говард Келлавей незабаром зрезиґнує з посту секретаря Армії і стане директором виборчої кампанії Президента у 1976-му році. Проголошення прізвища директора виборчої кампанії становить перший формальний крок президента Форда до офіційного проголошення його кандидатури на номінацію Республіканською партією. Як відомо, Президент вже кількакротно заявляв, що плянує кандидувати в 1976 році, але ще офіційно своєї кандидатури не проголосив. Пресовий секретар Білого Дому Рон Нессен заявив, що Президент на початку наступного місяця накреслить головну тему його кандидатури на цей найвищий пост в країні. Сам Говард Келлавей, який плянує зрезиґнувати з посту секретаря Армії за три тижні, відмовився коментувати про пляни виборчої кампанії, але заявив, що ця кампанія буде „відкрита, щира та чесна", натякаючи, що різнитиметься від виборчих кампаній обох партій в 1972-му році, коли виявлено ряд нарушень виборчих законів, головно, що не буде нелеґальних пожертв великих корпорацій чи багатих одиниць. Коментатори думають, що президент Форд призначив Келлавея, бо він не був безпосередньо зв'язаний з виборчою кампанією Ричарда Ніксона, а також тому, що Келлавей є поміркованих політичних поглядів.

ОПТИМІЗМ ЩОДО ЕКОНОМІЇ

Принстон, Н.Дж. — Опитування, переведене Інститутом Галлупа в першій половині червня виказало, що серед американського населення збільшився оптимізм, щодо економічної ситуації в країні. Із запитаних 42 відсотки заявили, що переконані, що економічна ситуація поліпшиться до 6-ох місяців. Це є велика зміна, бо в кінці березня ц.р. тільки 35 відсотків із запитаних оптимістично висловилися про економічну майбутність ЗСА.

Виконали присуд кари смерти за вбивство короля Файсаля

Ріяд, Савдівська Арабія. — Згідно з повідомленням місцевого радіо, тут переведено публічну екзекуцію над принцом Фейсалом ібн-Мусаідом, який 28 березня виконав атентат і вбив свого дядька короля Савдівської Арабії Файсаля. За старинним арабським звичаєм принцові відрубано голову шаблею. Екзекуцію переведено на площі перед королівською палатою в присутності масово зібраних мешканців столиці.

ЧАС НА ПЕРЕГЛЯД І ЧАС НА ЗМІНИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

жна так сказати, „консервативно - революційної" більшости знаходить свій вислів у формі популярної тези, що, мовляв, „у них там, в умовах СССР, іншого вибору змагання за українські національні цілі, крім того, яким вони нині це змагання ведуть, немає; але це, мовляв, „не є і не може бути вибір для нас, що стоїмо за наші остаточні, максималістичні, самостійницькі цілі"; отже, мовляв, „у них один шлях, а в нас інший, безкомпромісово - революційний".

Яка ж опозиційна щодо цього думка? Мушу тут наголосити відразу ж: опозиційна щодо цього думка ніяк і нескільки не є заперечною щодо таких питань, як остаточні, максимальні, самостійницькі українські цілі; та навіть і щодо революційного шляху боротьби. Щодо цього не може бути ніякого сумніву, і це якраз і наголошено в усіх програмово - політичних документах організованих середовищ опозиційної нині активної меншости. Зокрема ж це виразно й чітко наголошено в Програмі й відповідних публікаціях українського революційно - демократичного середовища, речником якого є й автор цієї ось доповіді.

Розходження думок полягає в тому, що, наприклад, наше революційно - демократичне середовище ставить питання так: якщо „вони там", тобто — українські національні сили на батьківщині, в тому стані і в тій ситуації, в якій вони там перебувають, не мають іншого вибору шляху змагання, як той, яким вони своє змагання там уже реально ведуть, то яким же чином і де можемо ми мати інший вибір шляху і вести ним змагання — де, в яких інших обставинах і якими іншими силами, ніж „вони там"?

Якщо наші „консервативні революціонери" вбачають можливість іншого шляху в тому, що наявні нині обставини в Україні зміняться, якимось чином іззовні, тобто, простіше кажучи — наслідком дії певних зовнішніх сил, то нехай так прямо й скажуть; тоді це все таки була б якась конкретна позиція, якій може бути також пряма й чесна опозиція — в одній демократично - організованій цілості, і в ній у такому разі, замість руїнного, як досі, поділу сил, міг би бути будівний розподіл зусиль.

Якщо йдеться про наше революційно - демократичне середовище, якого речником тут нині виступаю я, то наша думка щодо цього така: ми вважаємо, що зміна наявних обставин в Україні, як і в СССР взагалі, принципово можлива також і тим, єдиним там до вибору, нині шляхом, який наші активні національні сили, разом з паралельно діючими силами в СССР, уже обрали; тобто — шляхом змагання за демократичну перебудову СССР, а в Україні зокрема — за її українізацію та суверенізацію. Але зміни цим шляхом можливі лише за однієї конечної умови: якщо на цьому шляху справді активізуються дійсно достатньо відчутні своїм тиском на владу сили.

Звичайно — це довгий і нелегкий шлях, але це таки єдиний, що нині є, і він єдино певний. І це таки революційний шлях, бо це шлях демократичної революції мирними ненасильницькими засобами, серед яких головним засобом змагання за революційні змістом зміни стає сама ідея і практика демократії в дії. Це також шлях тієї революції, яка зокрема для нашого народу нині є найважливіша: морально - національна революція свідомости. Це та революція, що її конкретною ціллю, безпосередньо можливою до здійснення самими власними силами за будь - яких умов, є здобуття національної самостійности в самих собі. Бо без національно самостійної нації в особах більшости українців не може бути справді самостійної України за будь-яких умов.

Саме тому нам сьогодні, як ніколи, потрібна тут така демократична перебудова нашого організованого політичного життя, щоб воно було якнайбільш відповідним для якнайефективнішої праці в ролі допоміжного чинника змагання нашого народу на його, єдиному нині до вибору, шляху на нашій батьківщині в СССР. Конкретні форми і деталі такої перебудови не є тут нині темою цієї доповіді. Тут ішла мова про головну підставу для такої перебудови: конечність усвідомлення того, що для цього найперше потрібний перегляд і зміни, на які нині настав уже крайній час.

(Кінець)

Свячене в парохії Північного Бруклину

У парохії в. Духа, в Північному Бруклині, 18-го травня відбулося традиційне Свячене в авдиторії цілоденної школи.

Богдан Карась проводив програмою, і відкриваючи її привітав священиків: о. мітрата Клемента Прийму, о. декана монсеньйора Петра Федорчука, о. крилошанина Любомира Мудрого місцевого пароха, о. Юрія Бінковського. Б. Карась згадав про Свячене, яке колись відбувалося в Україні, де тепер московський окупант переслідує українську Церкву та наш нарід. О. митрат Прийма поблагословив Божі дари і парохіяни та численні гості, які заповнили простору залю — шкільної авдиторії, почали споживати те все, що приготовили пані з окремого Комітету.

Церковний хор під дир. Лева Рейнаровича відспівав низку воскресних пісень.

Присутні отці виголосили коротенькі промови, в яких згадували Великдень в Україні, колись і тепер, та закликали до віри в те, що Воскреслий Христос дозволить українському народові дочекатися релігійної та національної волі. Милою несподіванкою були гаївки, які прекрасно вивели учениці вищих кляс цілоденної школи під проводом учительки Лінди Лярсен. Строї для дівчат, своїм коштом, приготовила мґр Я. Зарицька, опікунка цієї школи. Гаївки, а вже весна воскресла „Огірочки", Ой посаджу я грушечку, „Жучок", „Кривий танець" вивели й відспівали учениці, між якими є і не-українки, які спільно навчаються української мови.

Молитвою, яку провів о. крилошанин Л. Мудрий закінчилося Свячене.

[illegible]

Л. Луців

Президент плянує передати продукцію урану в руки приватної індустрії

Вашінґтон. — Речники Білого Дому повідомили, що президент Джералд Форд плянує звернутися до Конґресу, щоб законодавці схвалили законопроєкт, який дозволив би, щоб приватні фірми мали право продукувати і продавати т.зв. „збагачений уран". Як відомо, „збагачений уран", який вживають атомові реактори для продукції енергії, досі можуть продукувати тільки урядові інсталяції. Президент плянує залишити існуючі три інсталяції надалі в руках Уряду, але дозволити, щоб приватна індустрія в майбутньому також мала право розбудовувати фабрики, які продукували б „збагачений уран". Білий Дім переконаний, що якщо Конґрес погодиться на пропозицію Президента, то ЗСА можуть дуже збільшити свою продукцію енергії, що мало б корисні економічні наслідки.

Нова праця Богдана Винара

(П. С. УІТ) — З рамени Українського Історичного Товариства вийшла нова монографія проф. д-ра Богдана Винара н. т. „Розвиток економічної думки у Київській Русі". В монографії є такі розділи: історіографічний вступ, до питання історичного дослідження розвитку української економічної думки. Друга частина охоплює розділи присвячені суспільно-економічним відносинам Київської Руси, сільському господарстві.

Покажчик імен, післяслово і заключення — англійською мовою закінчує це вартісне видання. Є це перша частина запляннованої фундаментальної студії автора „Історія української економічної думки". Треба підкреслити, що є це перша ширша монографія, присвячена економічному розвитку України і української економічної думки в середньовіччю.

Автор даної монографії, видатний дослідник історичного розвитку української економії, автор численних монографій і високошкільних підручників. Ціна видання 6.50 дол. замовлення можна висилати на адресу:

"The Ukrainian Historian"
P.O. Box 312
Kent, Ohio 44240.

Заклик Провінційної Ради Альберти Комітету Українців Канади

Як відомо, Провінційна Рада КУК репрезентує всі національні українські організації перед урядом нашої Провінції. У зв'язку з цим закінчуємо всі національні українські організації, громадсько-суспільні, харитативні, культурні і мистецькі, що діють на терені Альберти, зголоситися до нашого секретаря Івана Хоми, 13103 — 102 Ст., Едмонтон, Альберта, подаючи час заснування, кількість членів, адресу і склад управи і дистрикт, на терені якого вони ведуть свою діяльність.

Товариства й організації, що є репрезентовані у місцевих Відділах КУК і не є зареєстровані в нашого секретаря, не зможуть розраховувати на те, що Провінційна Рада Альберти на випадок потреби дасть про них будь-які інформації.

Президія Провінційної Ради Альберти Комітету Українців Канади

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

РІЧНИЙ ПОПИС УЧНІ УМІ

Ню Йорк. — В п'ятницю, 20-го червня, ц.р. о год. 6:30 вечора тут в залі Українського Літературно-Мистецького Клюбу — 149 2-га евеню відбудеться річний попис учнів Українського Музичного Інституту.

Виступлять учні: А.Б. і М. Асрбе, І. Бортник, О. Гарасимчук, Т. Ґузман, Л. Думич, М. Івашків, І. Кальдерас, Р. Керіш, У. Керіш, І. Коцка, М. Левко, М. Луцький, М. Мачай, Р. Мельниченко, Т. Перельта, Т. Поритко, Х. Саляк, У. Саляк, Р. Сачко, Н. Шевчук, В. Шевчук, С. Шереґ і В. Яремчук.

ОФОРМЛЕНО ІНІЦІЯТИВНУ ГРУПУ ФУНДАЦІЇ УВУ В ЧІКАҐО

Чікаґо. (пг). — Тут відбулися 6 червня сходини ініціятивної групи, на яких оформлено тимчасовий комітет місцевого Відділу Фундації Українського Вільного Університету. До тимчасового комітету увійшли дир. Роман Мицик, дир. Омелян Плешкевич, ред. Михайло Панасюк, ред. Микола Денисюк, мґр Василь Іващук та пані Люба Толочко - Маркевич. На нарадах був присутній заступник голови Фундації УВУ в ЗСА д-р Петро Ґой з Ню Йорку.

ХРАМОВЕ СВЯТО В ІРВІНҐТОНІ

Ірвінґтон, Н. Дж. — Настоятель Парафії української православної церкви св. Тройці митроф. прот. о. д-р Юрій Шумовський і голова Парафіяльної Ради Олександер Линник інформують, що у Зеленосвяточну неділю, 22-го червня ц.р. відбудеться Храмове Свято в Парафії під зверхництвом та участю Митрополита УПЦеркви в ЗСА Владики Мстислава та численного духовенства. В програмі Свята: год. 9:30 ранку — зустріч Владики Митрополита, год. 10 Архиєрейська Свята Літургія, год. 12:30 святочна трапеза.

ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКИХ МИСТЦІВ В ТРЕНТОНІ

Трентон, Н.Дж. — З нагоди посвячення Українського Народного Дому, яке відбудеться тут в неділю, 22-го червня ц.р., ґалерія Христини Чорпіти з Філядельфії влаштовує в приміщенні УН-Дому виставку картин українських мистців. Виставку можна буде оглядати від год. 1-ї по полудні до 9-ї вечора. Будуть виставлені картини 12-х мистців.

НОВИЙ ПРОФЕСІОНАЛІСТ

Д-р Ігор Ренер

одержавши 5-го червня ц. р. свій лікарський диплом, належить до тих багатьох молодих українців, які поповнюють ряди наших професіоналістів. Основні дані про д-ра Ігора Ренера, члена 5-го Відділу УНСоюзу в Асторії, Н. Й., були надруковані в дописі секретаря цього Відділу п. М. Хоманчука, поміщеному в „Свободі" з 14-го червня ц. р.

ВІДДІЛ УККА ЛІҐАЙ ВЕЛЛІ ЗАПОВІДАЄ ЗБОРИ

Бетлегем, Па. — Управа Відділу Українського Конґресового Комітету Америки Округи Ліґай Веллі інформує, що в неділю, 22-го червня ц.р. о год. 4-й по полудні тут в залі української католицької церкви св. Йосафата при 1826 Кенмор евеню відбудуться річні загальні збори Окружного Відділу УККА. У зборах візьмуть участь представники суспільно-політичних організацій і товариств, церковних громад та платники Національного Фонду УККА.

ВІДПРАВИ НА ЦВИНТАРІ СВ. ДУХА

В неділю Зіслания Святого Духа, дня 22-го червня 1975 року, о годині 3-ій пополудні, Владика Йосиф Шмондюк, при співучасті дооколичних отців духовних, відправить парастас на дієцезіяльному українському католицькому цвинтарі Святого Духа в Гамптонбурґ, Н. Й., за упокій усопших, що спочивають на тім цвинтарі. Отці духовні будуть готові правити панахиди на поодиноких гробах від години 2-ої.

Д-р Роман Барановський — новим лицарем Мальти

Вашингтон (ст) — Ми часто говоримо про потребу виходити з нашого вузького етнічного круга, а входити в міжнародні спільноти, нав'язувати зв'язки і здобувати приятелів. Проте не надто часто можемо похвалитися успіхами на тому полі. Тому слід відзначити небуденну подію, яка відбулася у Вашінґтоні 12-го квітня ц. р. Це була інсталяція д-ра Романа Барановського як Лицаря Суверенного Військового Ордену св. Івана з Єрусалиму, Родосу і Мальти, загальновідомого, як Орден Лицарів Мальти.

Інсталяція відбулась урочисто в залях дому св. Софії в присутності цілого ряду визначних Лицарів Мальти з Маркґрафом Палявічіні на чолі, ґрафом Лясоцьким, ґрафом Цу Паппенгейм з дружиною, ґрафом де Пансова з дружиною, бароном де Шмерцінґ з дружиною, бароном фон Штахельберґом з дружиною, шляхтичем Еленом Ковач де Уйварошом з дружиною, пресовим радником німецької амбасади фон Гаас-Гейє з дружиною, д-ром Яношом Басаний, також Вілліямом Р. Джойс з дружиною, також Вілліямом С. Абелл з дружиною та родиною і найближчими приятелями нового лицаря, Романа Барановського, теж шляхтича, гербу Остоя.

О. крилошанин Іван Прокопович з Детройту, в каплиці св. Софії, в асисті римо-кат. священика Єйтса, С. І., відправив урочисту св. Літургію. Потім відбулася традиційна церемонія інсталяції, якою проводив Маркграф Паллявічіні, заприсяження й обіти нового Лицаря і покладення на нього віднак — славного мальтійського хреста — і лицарського одягу.

Опісля відбулася товариська зустріч, під час якої промовляв і вітав нового лицаря п. Ковач де Уйварош, о. крил. Прокопович і Ю. Старосольський. Це була теж перша нагода познайомитися з визначними гостями і обмінятися поглядами на теми взаємного зацікавлення. Свято закінчилося прийняттям в готелі Шератон Парк.

Ордери Мальти — один з найстарших і найбільш відомих у світі. Він постав з лицарських рядів напередодні Хрестоносних Походів в Єрусалимі 1099 року, спочатку як релігійне братство, яке вдержувало шпиталі і опікувалося паломниками до Святої Землі. Згодом він перемінився на релігійно-мілітарний орден, перенісся на Острів Родос, де теж мав сильну фльоту, яка обороняла християнство на сході Середземного Моря. Коли турки здобули Родос у 1522 році, Орден набув від імператора Карла П'ятого острів Мальту, де продовжав свою лицарську активність, аж поки Наполеон не здобув цей острів. Відтоді Орден Мальти має осідок у Римі, де є власником кількох держав і удержує з ними дипломатичні відносини. Сьогодні його діяльність головна така, для якої був створений 876 років тому: він вдержує лічниці по різних країнах світу, організує службу амбулянсів і медичної допомоги, чим наприклад визначився був у В'єтнамі, і т. д. Він теж творить сильну організацію своїх лицарів з очевидними впливами в суспільному й політичному житті різних країн західнього світу. Його Великий Майстер — обираний на життя, має рангу Кардинала католицької Церкви.

Пам'яті Лідії Голубничої

Несподівано відійшла у вічність 18 травня, молода вчена, науковий співробітник УВАН — Лідія Голубнича, на 45-му році свого життя. Її смерть не тільки невіджалувана втрата для родини але й також для українського наукового світу в Америці, бо вона вибрала своїм життьовим шляхом вивчення мов Китаю та Японії.

Народжена в малому містечкові Богодухові на Харківщині у 1930 р., в родині вчителів, вона зустріла життя в тяжких умовинах початків колективізації в Україні зі всіма її наслідками. Закінчила середню освіту в Україні, а опісля в Німеччині продовжувала свої студії, і коли переїхала до Америки також пішла вчитися.

Заміжня за відомим молодим вченим-економістом, членом УВАН, Всеволодом Голубничим, вона багато працювала і вступивши до Колумбійського університету, студіювала китайську мову. Її студії були досить успішні й департамент азійських студій створив для неї спеціяльну комісію. Вона дістала ступень бакалявра з китайської мови, а трохи пізніше маґістра гуманістичних наук, з китайської історії.

Вже в кінці 1950 років с. п. Л. Голубнича почала перекладати з китайської мови на українську короткі оповідання тощо та їх поміщено в „Сучасності" в 1962 р., тоді появилися чотири мініятюри Лу Сіня, а в 1963 р. там же надруковано десять китайських анектотів. У 1963 р. вийшла невелика книжечка у В-ві „На горі", Мюнхен, новеля Лу Сіня — „Достеменна історія А-К'ю" переклад з китайської мови з широкою статтею — передмовою та бібліографією на кінці книжечки. Нам довелося писати рецензію на цей переклад яка була надрукована у „Визвольному Шляху", — Лондон, та робити певні завваги, з якими пізніше с. п. Ліда частинно погоджувалася.

Її перша обґрунтована стаття на китайську тему була надрукована в Мюнхені в 1958 р. про „Реформу китайського письма", а в 1961 році, в „Сучасності" появилась її рецензія на переклад Шевченкового „Заповіту". на китайську мову, зроблений у формі переспіву Ґуо Мо-ро; тоді ж надруковано інших кілька статтей на синологічні теми.

Студії китайської мови та історії забрали у с. п. Лідії Голубничої повних вісім років, речинець досить нормальний для таких вправ і дали вони гарні наслідки та підготовили її для початків студій японської мови, які їй видалися конечними для використання гарних та багатих джерел друкованих по-японськи. Студії японської мови забрали в неї ще чотири роки часу і могли б спричинитися до добрих праць.

Коли ми жили на Заході, в сіятрі на початку 1960 років нам довелося вести з с. п. Лідою листування, пов'язане з її докторською дисертацією, на тему політичного життя в Китаї в 1920 рр., коли Гомінданевська пардія та уряд Китаю співпрацювали кілька років з Москвою та прийшло до відкриття комуністичних інтриг та змов і розкриття причасности у тому Кремля і його висланців-військової місії...

Ця дисертація має бути видана окремою книжкою. Ми знаємо, що с. п. Л. Голубнича мала також інші пляни для своєї праці, які тепер залишаться нездійсненими у тому числі і тема про події на кордонах Монголії та Забайкальщини в кінці XVII ст., коли там були місцеві війни та в одній з них приймав участь наш гетьман-засланець Дам'ян Многогрішний. С. п. Л. Голубнича не відмовлялася категорично від цієї нами запропонованої теми, але говорила, що це не буде легко, бо ті книжки є написані старовинними стилями, що досить тяжкі для дослідників, але ми все ж мали надію...

Трудно прийняти той факт, що молодої вченої, з великими спосібностями та вже здобутим знанням, немає, що не доведеться при зустрічах поговорити на спільні теми.

Крім того ми були вдячні їй за кілька дуже важливих допомог у знайденні потрібних нам джерельних матеріялів; ця співпраця була від 1963 року.

Українська наука, а зокрема УВАН втратили надійну вчену та секретарку нової секції, яка мала постати в ближчому часі при УВАН-орієнталістики. Це болюча втрата для української науки. Ми так мало маємо серед нас охочих вивчати орієнтальні мови, а вони сьогодні дуже потрібні.

В міжчасі до нас дійшла вістка, що на засланні в Сибірі, померли два видатні українські синологи, знавці китайської мови, історії та літератури. Один із них залишив видатну виїмкову працю, яка є цінним здобутком для України. Говоримо про „Українсько - Ніппонський (японський) словник", виданий у Харбіні в Маньджурії у 1944 р. та одним з авторів якого (головним) був Василь Одинець, з ним нас в'язали роки співпраці та широке листування — повністю збережене досьогодні.

Тому втрата с. п. Лідії Голубничої є така болюча для нас.

Іван Світ

Пам'яті Івана М. Гученка

Дня 18-го березня ц. р. відійшов у вічність на 80-му році життя, поручник армії УНР, Іван Миколайович Гученко.

І. Гученко народився в Золочеві, Харківськогої області, в селянській родині. 1916-го р. його покликано до царської армії й приділено до кінного полку, де він пройшов усю воєнну муштру й став вишколеним кавалеристом. В час революції 1917-го р. Гученко став по стороні війська УНР і брав участь у визвольній боротьбі за Українську Народну Державу. Після Зимового Походу 1919-1920 рр., військо УНР змушене було відступити, Гученко потрапив до Польщі і був інтернований у таборі, в Каліші. Пізніше був учасником другого Зимового Походу в 1921-му р., де тільки чудом урятувався, не поділяючи смертної долі 359 героїв Базару, в групі генерала Тютюнника. Далі знову прийшло інтернування в таборі Каліша, школа, навчання фахові кравецтва, одруження з Марією, з дому Ковальських, відкриття власної майстерні, що давала прожити родині Гученків.

1944-го р., перед наступом большевиків, Гученко змушений був перебратись до Німеччини, залишивши хвору дружину в Каліші. Працював, як робітник на фабриці, а по капітуляції Німеччини, перебував у таборі Майнц-Кастель, де організував кравецьку майстерню з 5-ти добрих майстрів і обслуговував таборову людність.

По прибутті у 1950-му р. до Рочестеру, працював у фабриці Гікі-Фрідмен аж до відходу на пенсію. В цей час довідався, що його дружина проживає самітно в Польщі, негайно вислав їй візу, й вона в 1966-му році, після 25-річної розлуки, поєдналася з чоловіком. Вони прожили разом тільки 9 років. Невблаганна смерть забрала з цього світу зразкового патріота, який завжди виконував свої громадські обов'язки в українській еміграційні спільноті. Він похований на Православному цвинтарі в Бавнд-Бруці.

Військові відзнаки Покійного, як Залізний Хрест і інші зберігаються покищо в дружних, а зчасом їх передадуть до українського музею, що знаходиться при Церкві-Пам'ятнику, в Бавнд-Бруці.

Покійний залишив у смутку свою дружину Маріяну, брата Петра, сестер Василину й Єлисавету та дальшу рідню в Україні.

У Вербну неділю 27-го травня ц. р. припало 40 днів від смерти Івана Гученка. Після Служби Божої, відправлено панахиду й о. Ю. Красевич з доручення дружини Покійного запросив присутніх на поминальний обід у вцерть.

Під час обіду, автор цих рядків, згадав Покійного, якого знав від 1945 р., з табору Майнц—Кастель в Німеччині, як українського громадянина-патріота, що молоде життя присвятив боротьбі за державну незалежність Батьківщини. Виступали й інші присутні, які знали Покійного й співпрацювали з ним у парафіяльній Раді.

М. Білок звернувся до присутніх з пропозицією скласти пожертви на нев'янучий вінок І. Гученкові, себто, на будову нової церкви й парафіяльного будинку в Рочестері; зібрано 540 дол.

Пожертвували: Маріяна Гученко — 100 дол. і для Сестрицтва — 30 дол., Г. Тригуза — 100 дол., В. Данич — 60 дол., М. Білок — 26 дол., В. Карамушко, В. Пилишенко, Ф. Федоренко по 25 дол., д-р Тимочко, М. Нечипуренко, А. Нечипуренко, М. Скрипка, Братство св. Архистратига Михаїла, М. Шабельник, і п-і А. Сірик по 10 дол., О. Скібіцький, С. Гейзлер, А. Река, М. Дубиняк, А. Корнієнко, Д. Рудий, П. Макогон, А. Стельник, І. Бутенко, І. Сметана і Р. Коваль по 5 дол.

Дрібними зібрано 54 дол., з них виділено на пресовий фонд „Православного Слова" — 20 дол., „Мети" і „Свободи" по 10 дол.

Управа Т-ва Прихильників УНР, в пам'ять свого члена, склала 25 дол., а Управа ОБВУА — 10 дол. на фонд визволення українських політичних в'язнів, які перебувають в совєтських тюрмах і засланнях.

Мар'яна Гученко подякувала о. Ю. Красевичу і присутнім, що прийшли вшанувати пам'ять Покійного, потішили її в тяжкому горі та допомогли в похороні її чоловіка.

М. Білок

ТАРЗАН, Ч. 7319. Пігмеї провадять Тарзана

Пігмеї-розвідники з великим запалом вирушили в густий ліс...

...Але ентузіязм не може заступити швидкости руху...

...Довгі ноги Тарзана не можуть іти швидше від тих коротших, за якими він змушений йти!

Чи ще далеко, Н'Дольо?

Не дуже далеко, Тарзане!.. Але ми тепер припинемо наш марш... Не можемо подорожувати, коли зійде Місяць!

Але ж ми не можемо зупинятися!